

‘Vitale verenigingen’, doel of middel?

Een onderzoek naar de stimulering van het verenigingsleven
in de gemeente Beesel

Inhoud

1.	Inleiding.....	3
2.	Onderzoeksvraag normenkader en aanpak.....	4
2.1	Centrale onderzoeksvraag.....	4
2.2	Normenkader.....	5
2.3	Onderzoeksaanpak.....	5
3.	Achtergrond vitaliteit verenigingen.....	6
4.	Kaders voor het stimuleren van vitaliteit en toekomstbestendigheid van verenigingen.....	7
4.1	Inleiding.....	7
4.2	Opgaven, ambities, doelen, resultaten en activiteiten.....	7
4.3	Overzicht beleid gericht op het stimuleren van verenigingen.....	7
4.3.1	Blij in Beesel (2017).....	8
4.3.2	Kadernota sociaal domein (2021).....	9
4.3.3	Beleidsnota gezondheid-WMO 2023-2026.....	10
4.3.4	Kadernota sociaal domein, ii. Beleidsnota lokaal jeugdbeleid 2023-2026.....	11
4.3.5	Samen Fit: sport en bewegen in Beesel 2019-2022 en Sportakkoord 2023-2026.....	12
4.3.6	Cultuurnota 2023-2026.....	13
4.3.7	Resumé beleid.....	14
4.4	Operationalisering van het beleid.....	14
4.5	Organisatie.....	16
5.	Uitvoering.....	18
5.1	Algemeen.....	18
5.2	Meetbare resultaten.....	18
5.2.1	Beleid.....	19
5.2.2	Kader.....	19
5.2.3	Leden.....	21
5.2.4	Financiën.....	22
5.2.5	Accommodatie.....	24
5.3	Resumé Meetbare resultaten.....	25
6.	Monitoring, hoe wordt er gemeten.....	26
7.	Resultaten.....	28
8.	Conclusies.....	31
9.	Aanbevelingen.....	33
10.	Bestuurlijke reactie.....	34
11.	Nawoord.....	38

1. Inleiding

In 2022 deed het Fries Sociaal Planbureau een onderzoek naar de toekomstbestendigheid van het Friese verenigingsleven. 6.000 deelnemers werden geïnterviewd, net als 403 verenigingen. De uitkomst hoeft ons niet te verrassen, het verenigingsleven in Fryslân staat onder druk. Net als in Friesland onderkennen we ook in Beesel de functies die het verenigingsleven vervult voor vertier, het vervullen van maatschappelijke diensten en als spreekbuis, als belangenbehartiger van inwoners. Ze dragen bij aan de vorming van (jonge) inwoners en vormen een sociaal vangnet voor velen. Het verenigingsleven van Beesel is breed geschakeerd en alleen de sociale kaart van Beesel telt al 41 organisaties op het gebied van sport, cultuur, welzijn, vrije tijd en vrijwilligerswerk.

Politieke partijen hechten over het algemeen veel belang aan de vitaliteit van het verenigingsleven. En met recht. Verenigingen spelen immers een belangrijke rol ten aanzien van de vitaliteit van gemeenschappen. Ze hebben echter ook te maken met een aantal bedreigingen zoals de afname van actieve vrijwilligers, complexe regelgeving, dalende inkomsten of sterk gestegen kosten. Daarom hebben we ervoor gekozen om in 2023 en 2024 de toekomstbestendigheid van de het Beeselse verenigingsleven te onderzoeken. Hoe is het gesteld met de vitaliteit en de toekomstbestendigheid van onze verenigingen?

De gemeenteraad heeft op 2 oktober 2023 ingestemd met het raadsvoorstel 'Opstellen beleid subsidieregelingen verenigingen' daarbij ingestemd met het Plan van aanpak 'Herijking subsidiebeleid vrijwilligersorganisaties'. Voorts werd besloten tot de vorming van een raads werkgroep (bestaande uit vertegenwoordigers namens alle fracties) en werd de bestaande financiële taakstelling als randvoorwaardelijk meegegeven aan de herijkingsopdracht. Het doel is in het raadsvoorstel helder beschreven, namelijk "het herijken van het subsidiebeleid zodat de subsidies aan vrijwilligersorganisaties op een eerlijke, transparante en (financieel) duurzame wijze worden verdeeld en het behoud van een rijk verenigingsleven gestimuleerd blijft." Voor de goede orde, de aanleiding om het beleid te herijken had primair een financiële achtergrond, namelijk de opdracht van de gemeenteraad om "de kosten van het subsidiebeleid beheersbaar te houden." In het raadsvoorstel is dit aspect op de achtergrond geraakt en ingeruild voor een inhoudelijke herijking van het beleid. Naar onze overtuiging een verstandige keuze, immers geld volgt inhoud (niet andersom).

Ons onderzoek liep hiermee dus parallel en beide trajecten zouden elkaar daarmee kunnen versterken. Dat hebben we al eens eerder gedaan in 2019 bij de actualisatie van het armoedebeleid.

2. Onderzoeksvraag normenkader en aanpak

2.1 Centrale onderzoeksvraag

De centrale onderzoeksvraag luidt:

Draagt het lokaal beleid bij aan de vitaliteit en toekomstbestendigheid van het Beeselse verenigingsleven?

Daarvan afgeleid trachten we de volgende deelvragen te beantwoorden:

Wat betreft het beleid:

1. Wat zijn de in het gemeentelijk beleid opgenomen doelstellingen ten aanzien van de Beeselse verenigingen?
2. Op welke wijze zijn verenigingen betrokken (geweest) bij de formulering en vertaling van het gemeentelijk beleid? Op welke wijze is hun inbreng daarbij navolgbaar gebruikt?
3. Hoe is het beleid uitgewerkt en geoperationaliseerd?

Norm: Er is sprake van vastgesteld beleid, inclusief eventueel daarin opgenomen doelen, normen en streefwaarden, gericht op de versterking van de vitaliteit van verenigingen.

Verenigingen zijn betrokken (geweest) bij de formulering en vertaling van het beleid en hun inbreng is en wordt daarbij gebruikt. Het beleid is uitgewerkt en geoperationaliseerd.

Wat betreft de uitvoering:

4. Op welke wijze wordt uitvoering gegeven aan het beleid? Welke middelen en instrumenten worden daarbij ingezet?
5. Welke concreet meetbare resultaten zijn en worden er behaald?

Norm: Er wordt, conform het vastgestelde beleid, uitvoering gegeven aan het beleid. Er zijn instrumenten ontwikkeld en middelen beschikbaar gesteld. De afgesproken resultaten worden behaald.

Wat betreft de monitoring:

6. Op welke wijze is invulling gegeven aan de monitoring van de resultaten en de wijze waarop de in het beleid opgenomen doelstellingen worden behaald?
7. Op welke wijze wordt de gemeenteraad geïnformeerd?

Norm: Er is sprake van monitoring en deze wordt uitgevoerd op de afgesproken wijze. De raad wordt periodiek (op de afgesproken wijze) geïnformeerd en biedt de raad de mogelijkheid om de beleidsuitvoering te controleren.

Wat betreft de doeltreffendheid, doelmatigheid en rechtmatigheid:

8. Op welke wijze kan de gemeente Beesel bijdragen aan het behouden en versterken van de vitaliteit van het verenigingsleven?
9. In welke mate is er sprake van een 'redelijke verhouding' tussen de door gemeente Beesel ingezette middelen, de eigen bijdrage van leden en vrijwilligers en de behaalde resultaten?

Norm: Is er sprake van een rechtmatige inzet van gemeenschapsmiddelen? Het beleid van de gemeente Beesel draagt aantoonbaar bij aan de vitaliteit van de Beeselse verenigingen Er is sprake van een redelijke verhouding' tussen de door gemeente Beesel ingezette middelen, de eigen bijdrage van leden en vrijwilligers en de behaalde resultaten' De regels zoals vastgelegd in regelgeving, beleidsregels en/of verordeningen worden correct toegepast.

De bovenstaande onderzoeksvragen worden in de volgende hoofdstukken beantwoord.

2.2 Normenkader

Afgeleid van deelvragen leidt dit tot het navolgend normenkader:

Beleid	Er is sprake van vastgesteld beleid gericht op de versterking van de vitaliteit van verenigingen
	Verenigingen zijn betrokken (geweest) bij de formulering en vertaling van het beleid en hun inbreng is en wordt daarbij gebruikt
	Het beleid is uitgewerkt en geoperationaliseerd
Uitvoering	Er wordt, conform het vastgestelde beleid, uitvoering gegeven aan het beleid
	Er zijn instrumenten ontwikkeld en middelen beschikbaar gesteld
	De afgesproken resultaten worden behaald
Monitoring	Er is sprake van monitoring en deze wordt uitgevoerd op de afgesproken wijze
	De raad wordt periodiek (op de afgesproken wijze) geïnformeerd en biedt de raad de mogelijkheid om de beleidsuitvoering te controleren
Doeltreffendheid	Het beleid van de gemeente Beesel draagt aantoonbaar bij aan de vitaliteit van de Beeselse verenigingen
Doelmatigheid	Er is sprake van een redelijke verhouding' tussen de door gemeente Beesel ingezette middelen, de eigen bijdrage van leden en vrijwilligers en de behaalde resultaten'
Rechtmatigheid	De regels zoals vastgelegd in regelgeving, beleidsregels en/of verordeningen worden correct toegepast

2.3 Onderzoeksaanpak

Dit onderzoeksrapport is als volgt opgebouwd. Allereerst beschrijven we de achtergrond en context van de toekomstbestendigheid van verenigingen. Daarna brengen we het gemeentelijk beleid in beeld dat ingaat op de toekomstbestendigheid van verenigingen. Vervolgens geven we weer hoe dit is vertaald naar de uitvoering. Daarbij kijken we naar de instrumenten die hiervoor worden ingezet.

Omdat we een beeld willen vormen van de resultaten die er zijn bereikt, zijn de subsidieaanvragen, subsidieverantwoordingen en subsidievaststellingen onderzocht van een aantal Beeselse verenigingen over de periode 2019 tot en met 2022. Om een breder beeld te vormen is ook een enquête uitgezet naar ongeveer 80 verenigingen. Dit heeft geleid tot een respons van 23 verenigingen. Er heeft ook een gesprek plaatsgevonden met de betrokken medewerkers van de gemeente. De resultaten van de enquête en het gesprek hebben gezorgd voor een completer beeld van de vitaliteit van de verenigingen.

Aan de hand hiervan zijn vervolgens conclusies getrokken en aanbevelingen geformuleerd.

3. Achtergrond vitaliteit verenigingen

Verenigingen worden tegenwoordig geconfronteerd met verschillende uitdagingen die hun vitaliteit en toekomst bedreigen. Dit kent een aantal oorzaken.

Ten eerste zijn mensen druk bezig met werk, studie en andere verplichtingen, waardoor ze minder tijd hebben voor deelname aan verenigingsactiviteiten. Daarnaast hebben nieuwe technologieën, zoals sociale media en online communicatieplatforms, de manier waarop mensen met elkaar omgaan veranderd. Hoewel deze technologieën het gemakkelijker maken om verbonden te blijven, kan het ook leiden tot verminderd persoonlijk contact, waardoor traditionele vormen van verenigen onder druk komen te staan.

Een andere factor is de verschuiving naar een meer individualistische samenleving. Mensen richten zich steeds meer op hun eigen behoeften en doelen, waardoor de interesse in collectieve activiteiten en gemeenschapszin afneemt. Dit kan resulteren in een verminderde bereidheid om lid te worden van of betrokken te zijn bij verenigingen die zich op gemeenschapsbelangen richten.

Financiële zorgen bij verenigingen spelen ook een rol. Verenigingen hebben vaak te maken met stijgende operationele kosten, terwijl subsidies en andere financiële steunbronnen kunnen afnemen. Dit kan het moeilijk maken om de nodige middelen te verkrijgen om activiteiten te organiseren en faciliteiten te onderhouden.

Bovendien zijn verenigingen sterk afhankelijk van vrijwilligerswerk voor hun dagelijkse werking. Een afname van het aantal beschikbare vrijwilligers kan de capaciteit van verenigingen om activiteiten te ondersteunen en te organiseren ernstig beperken.

Ook moeten verenigingen concurreren met een breed scala aan andere vrijetijdsactiviteiten en om de aandacht van mensen te trekken. Dit vereist vaak innovatie en creativiteit om aantrekkelijke programma's en activiteiten aan te bieden die mensen willen bijwonen.

Deze verschillende factoren vormen samen een uitdaging voor de vitaliteit en het voortbestaan van verenigingen, en vereisen vaak aanpassingen en innovaties om relevant te blijven en een waardevolle bijdrage te blijven leveren aan de gemeenschap.

Het begrip vitaliteit van verenigingen wordt in dit onderzoek geoperationaliseerd aan de hand van de index van organisatiekracht van het Mulier instituut.¹ Dit is een toonaangevend onderzoeksinstituut in Nederland op het gebied van sociaalwetenschappelijk sportonderzoek. Zij baseren vitaliteit van (sport) verenigingen op basis van vijf criteria: beleid, kader, leden, financiën en accommodatie.

¹ <https://www.kennisbanksportenbewegen.nl/?file=10520&m=1637333043&action=file.download>

4. Kadernota voor het stimuleren van vitaliteit en toekomstbestendigheid van verenigingen

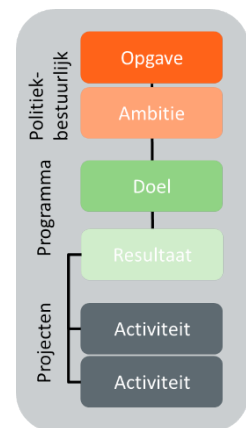
4.1 Inleiding

Dit hoofdstuk beschrijft de kadernota waarbinnen de gemeente Beesel invulling geeft aan de versterking van de vitaliteit en toekomstbestendigheid van haar verenigingen. Deze kadernota vormen in samenhang het vastgesteld beleid, inclusief de eventueel daarin opgenomen doelen, normen en streefwaarden en de aanpak die tot het bereiken daarvan dient te leiden. In de kern geeft het beleid antwoord op de drie W-vragen, i.c. wat willen we bereiken, wat gaan we daarvoor doen en wat mag het kosten.

Bijzonder aan ons onderzoek is dat de gemeente Beesel geen afzonderlijk 'verenigingsbeleid' of 'subsidiebeleid' heeft, maar dat de wijze waarop het college hieraan invulling dient te geven moet worden ontleend aan kadernota die verschillende beleidsdocumenten zijn opgenomen, zoals het sport-, het jeugd- of het cultuurbeleid.

4.2 Opgaven, ambities, doelen, resultaten en activiteiten

In een politiek-bestuurlijk context worden vanuit opgaven of uitdagingen politieke ambities geformuleerd. Deze ambities worden vertaald in doelen die het bestuur zich stelt. Deze doelen maken onderdeel uit van een beleidsplan of -programma met te behalen resultaten of prestaties. De te behalen resultaten worden dan vertaald in concrete activiteiten. In het figuur hiernaast is weergegeven hoe ambities zich uiteindelijk laten vertalen in concrete activiteiten.

4.3 Overzicht beleid gericht op het stimuleren van verenigingen

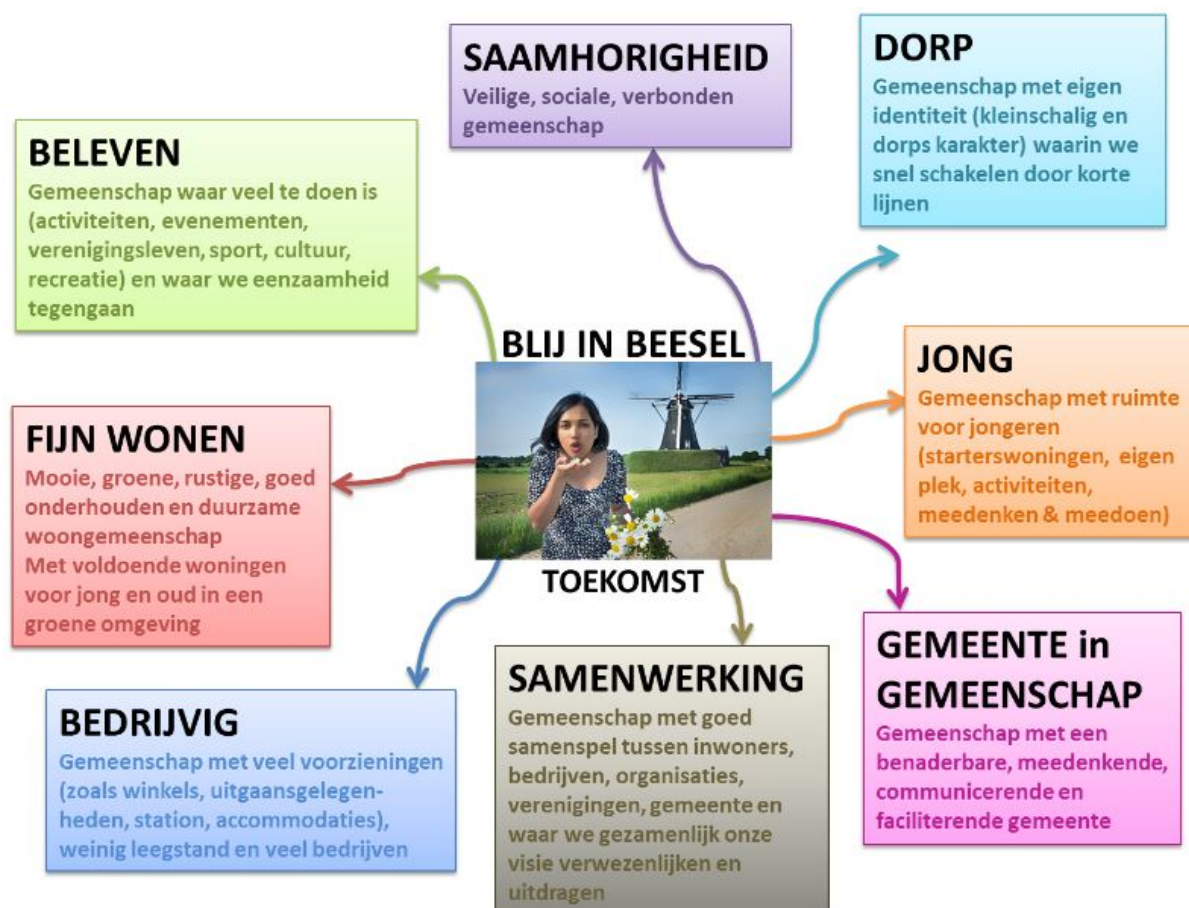
Het voor verenigingen relevante beleid van de gemeente Beesel bestaat uit de volgende beleidsdocumenten.

- Visie: Blij in Beesel 27-03-2017
- a. Kadernota sociaal domein 2021
 - i. Beleidsnota gezondheid – Wmo 2023-2026
 1. Subsidieregeling ouderenvereniging 13-1-2018 - nu
 2. Subsidieregeling vrouwenvereniging 12-12-2019 - nu
 - ii. Lokaal jeugdbeleid 2023-2026
 1. Uitvoeringsregeling subsidiering jeugdverenigingen 01-11-2018- nu
 - b. Sportbeleid / sportakkoord 2019-2022 en 2023-2026
 - i. Subsidieregeling sportverenigingen 2020-2023
 - c. Cultuurnota 2023-2026
 - i. Subsidieregeling cultuur, vastgesteld op 30-10-2017
 - ii. Subsidieregeling cultuurverenigingen, vastgesteld op 29-10-2018
 - iii. Uitvoeringsregeling subsidie cultuurverenigingen 28-12-2018 - heden

4.3.1 Blij in Beesel (2017)

De gemeente Beesel is volgens de strategische visie Blij in Beesel, een actieve en gezellige gemeenschap met veel verschillende activiteiten en evenementen. In 2017 heeft de gemeenteraad de visie omarmd. Een visie die nadrukkelijk van de gemeenschap is: de visie geeft het (toekomst)beeld van de inwoners over Beesel weer. Als gemeente wordt deze visie gebruikt als leidraad in het dagelijks werk. Voor ons onderzoek is de visie 'Blij in Beesel' dan ook een basisdocument. Deze visie is door de gemeente in het onderstaande figuur samengevat

Vitaliteit van de verenigingen is niet apart opgenomen in deze visie, maar vormt de basis of is randvoorwaardelijk voor dit beleid. Een voorbeeld hiervan is dat verenigingen op het gebied van sport en cultuur een belangrijke rol spelen als 'kloppend hart van de gemeenschap'. De gemeente Beesel hecht dan ook veel aan samenhang binnen de gemeente. Vanwege dit belang zijn verenigingen dan ook een belangrijke partner voor de gemeente voor het realiseren van haar beleidsdoelstellingen.

In de visie 'Blij in Beesel' wordt vooral de rol en het belang genoemd van verenigingen. Het is evident dat zij een prominente rol vervullen binnen deze visie. Enkele voor dit onderzoek belangrijke passages daaruit:

Beleven

Inwoners (van alle leeftijden) houden van reuring. Van een actieve en gezellige gemeenschap, met veel verschillende activiteiten en evenementen. Bereikbaar voor iedereen (jong en oud, uit verschillende culturen en uiteenlopende leefstijlen). Met verenigingen op het gebied van sport en cultuur als kloppend hart van de gemeenschap.

Dorp

We zijn een dorp: inwoners kennen elkaar, kennen de organisaties en verenigingen. Zoeken elkaar daardoor snel op, zaken zijn snel besproken en in gang gezet. Kleinschaligheid is een grote troef van onze gemeenschap.

Samenwerking

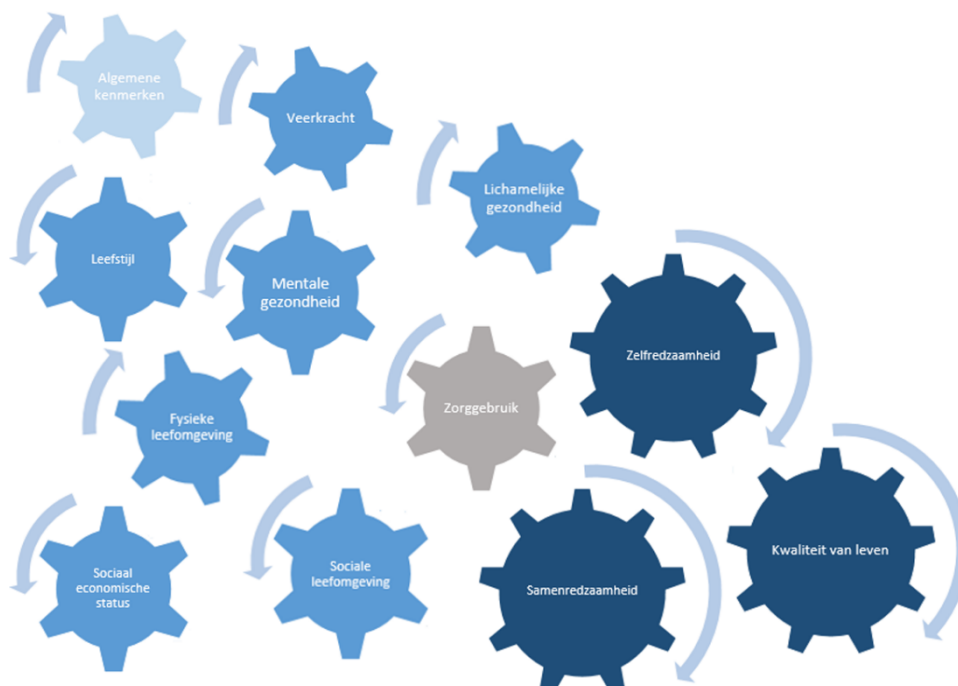
Zonder samenwerking ben je nergens. De visie van de gemeenschap is dat een goed samenspel tussen inwoners, bedrijven, organisaties, verenigingen en gemeente belangrijk is.

Gemeente in gemeenschap

De gemeente is onderdeel van de gemeenschap. Staat energiek tussen haar inwoners, denkt mee en doet mee. Verbindt partijen, binnen en buiten de gemeenschap. Een goed communicerende en faciliterende gemeente. Met een hoge kwaliteit van dienstverlening.

4.3.2 Kadernota sociaal domein (2021)

Deze nota vormt het kader en de integrale visie voor de doorontwikkeling van het sociaal domein in de gemeente Beesel en beschrijft waar de komende jaren op wordt ingezet om dit te bereiken. Het concept van Positieve Gezondheid is als uitgangspunt gekozen voor deze kadernota. Dit gaat over het mee kunnen doen in de samenleving, mentaal welbevinden, zingeving en kwaliteit van leven. De GGD GHOR heeft het concept van Positieve Gezondheid vertaald naar het radarmodel, dat voor gemeenten bruikbaar is in de beleidsontwikkeling en monitoring binnen het Sociaal Domein.

De kadernota Sociaal Domein gemeente Beesel is ook opgebouwd aan de hand van dit radarmodel. Het radarmodel bestaat uit een aantal knoppen waaraan beleidsmatig kan worden gedraaid, daarbij wordt aangegeven waarop wordt ingezet: de doelen. Deze staan ook in de bijlage van de kadernota Sociaal Domein overzichtelijk opgesomd, met indicatoren en monitoren. Verenigingen komen hier niet in terug. Aangegeven wordt dat in beleidsnota's, die volgen op deze kadernota, deze verder worden vertaald in concrete doelen.

Enkele beleidsknoppen lichten we hieronder toe omdat hierbinnen een rol is voorzien voor verenigingen.

Veerkracht: Dit is het vermogen om met veranderingen, uitdagingen en tegenslag om te gaan. Mensen ontwikkelen zich verder door onderdeel te zijn van sociale netwerken (familie, klas, wijk, vereniging)

- *Leefstijl:* Motorische vaardigheden zijn van belang voor het ontwikkelen van een actieve leefstijl en daarmee voor gezondheid. Dit doen we in samenwerking met het onderwijs, de kinderopvang en verenigingen.
- *Sociaal Economische Status:* Financiële zorgen kunnen bijdragen aan uitval op het werk of op school en kunnen leiden tot gezondheidsproblemen. Te weinig geld voor de contributie van een vereniging, voor een bezoekje of een gezonde maaltijd, kan ertoe leiden dat mensen zich terugtrekken achter de eigen voordeur.
- *Sociale leefomgeving:* Ook verenigingen zorgen ervoor dat mensen kunnen meedoen, ontmoeten, ontplooiën en bewegen. Veel mensen sporten bij een vereniging. Wij vinden het belangrijk dat iedereen aan dit verenigingsleven kan deelnemen en dat het aanbod ook in de toekomst aansluit bij de vraag.

Binnen de kadernota worden verenigingen weliswaar benoemd als onderdeel van de Beeselse gemeenschap, maar vooral als een belangrijk kenmerk van die gemeenschap of als partner. Niet als iets waar de gemeente Beesel extra aandacht aan zou moeten schenken of iets dat gestimuleerd of waarin geïnvesteerd zou moeten worden. De aanwezigheid van verenigingen lijkt te worden gezien als iets vanzelfsprekends. Bij de totstandkoming van deze kadernota zijn zij overigens niet betrokken, hetgeen opvallend is gegeven de rol die hen wordt toegedicht. Weliswaar is de Adviescommissie Sociaal Domein betrokken bij de totstandkoming, dat is (daarmee) nog geen vertegenwoordiging van het verenigingsleven.

4.3.3 Beleidsnota gezondheid-WMO 2023-2026

Deze beleidsnota geeft binnen de kaders van de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) 2015 en de Wet publieke gezondheid invulling aan het vereiste dat de gemeenteraad een plan vaststelt met betrekking tot het door het gemeentebestuur te voeren Gezondheids- en Wmo beleid. Er is gekozen voor een gecombineerde nota, omdat gezondheidsbevordering om een integrale aanpak vraagt. Wat betreft het onderzoek zijn de volgende onderdelen en doelen wat betreft verenigingen relevant:

- *Gewoon Samen Fit*
In Beesel willen we samen met inwoners, verenigingen en professionals werken aan een omgeving waarin het niet alleen leuker, maar ook makkelijker wordt om gezond te leven.

- *Eenzaamheid*
De komende jaren willen we bewustwording over eenzaamheid vergroten door: buurtgesprekken en netwerkbijeenkomsten met organisaties en verenigingen
- *Ontmoeting*
Ontmoeting vindt ook plaats binnen verenigingen. Gemeente Beesel kent een rijk verenigingsleven en dat willen we graag ook behouden en versterken. Verenigingen maken deel uit van ons culturele en immateriële erfgoed.
- *Verenigingen*
Verenigingen zorgen ervoor dat mensen kunnen meedoen, ontmoeten en bewegen. Inwoners mogen geen belemmeringen ervaren om aan het verenigingsleven te kunnen deelnemen en het aanbod sluit aan bij de vraag. We zijn hierover in gesprek met de verenigingen in onze gemeente. Dit doen we bijvoorbeeld tijdens de sportakkoord avonden, rondom het opstellen van beleidsnota's en in tussentijdse gesprekken met verenigingen. Als verenigingen tegen knelpunten of uitdagingen aanlopen gaan we met hen in gesprek en zoeken we samen naar een passende oplossing. Indien nodig faciliteren we initiatieven. Soms doen we dit door middel van een subsidie, soms verbinden we verenigingen met elkaar of met een externe partner. Om zo samen te werken aan de uitdagingen waar zij voor staan. In het herijkingsonderzoek van subsidies gaan we onderzoeken hoe we deze uitdagingen nog beter met elkaar kunnen oppakken en SMART kunnen monitoren waar mogelijk. Ook ons minimabeleid draagt ertoe bij dat verenigingen toegankelijk zijn voor alle inwoners. Met deze inzet willen we een levendig verenigingsleven stimuleren en voorkomen dat het aantal inwoners dat lid is van een vereniging verder daalt. In het uitvoeringsplan zijn acties geformuleerd op onze speerpunten. Echter niet alle acties zijn meetbaar in harde cijfers. Waar mogelijk zijn indicatoren opgenomen in het uitvoeringsplan.

Aangegeven wordt dat de effecten op de beleidsdoelen/knoppen (veerkracht, verbeterde leefstijl mentale- en lichamelijke gezondheid, sociale- en fysieke leefomgeving) één keer per vier jaar inzichtelijk worden gemaakt met de gezondheidsmonitor Volwassenen en Ouderen. Het onderzoek voor de gezondheidsmonitor wordt in het najaar van 2024 uitgevoerd. De resultaten zijn medio 2025 beschikbaar.

Als doelstelling is opgenomen dat deelname aan een vereniging gelijk of hoger dan 68%. Dit heeft effect op de knop sociale leefomgeving. In 2020 was dit 68% (regio 66%).² Onduidelijk is echter op welke wijze de gemeente Beesel deze doelstelling wil bereiken of wil behouden.

4.3.4 Kadernota sociaal domein, ii. Beleidsnota lokaal jeugdbeleid 2023-2026

Het (preventief) lokaal jeugdbeleid stimuleert verenigingen die binnen het beleidsterrein een rol spelen. Dit doen zij door passende en zinvolle vrijetijdsbesteding voor jeugd te bieden, waarbij aandacht is voor het ontdekken van eigen talenten en ontplooiing. Daarnaast spelen verenigingen een signalerende rol voor opvallend gedrag van jeugdigen. Verenigingen kunnen voor deze doelstellingen subsidie aanvragen via de Uitvoeringsregel subsidiering jeugdvereniging.

² GGD-gezondheidsmonitor volwassenen en ouderen 2020

Met het lokaal jeugdbeleid geeft de gemeente verder invulling aan beleidsknoppen 'de raderen' kadernota Sociaal Domein: veerkracht, leefstijl, mentale gezondheid, fysieke omgeving, lichamelijke gezondheid, sociale leefomgeving en indirect het zorggebruik van de jeugdigen in Beesel.

Het document beschrijft de algemene koers tot 2026. De concrete uitvoering wordt uitgewerkt in een jaarplanning. Het college informeert de gemeenteraad hier vanaf 2024 jaarlijks over in het eerste kwartaal.

De centrale doelstelling die is geformuleerd luidt: *Samen met inwoners en jeugdpartners dragen wij bij aan een positief opvoedklimaat en zorgen we dat je in Beesel ontspannen, met plezier en gezond kunt opvoeden en opgroeien.*

Een aantal passages uit de beleidsnota zijn voor dit onderzoek wat betreft verenigingen relevant:

- *Een goede en gezonde start*
We gaan voor een onbezorgde, gezonde en kansrijke start vanuit een stabiele en veilige situatie. Dit kan zijn in de thuissituatie, maar ook op de (voor)school, in de buurt, bij de sportclub, jeugdvereniging of een ander laagdrempelig initiatief. Jeugdigen leren zich veerkrachtig ontwikkelen en kunnen zo goed mogelijk meedoen in de samenleving.
- *Gelijke kansen: Stimuleren van gezonde verenigingen:*
In de (her)ontwikkeling van de fysieke leefomgeving is toenemende aandacht voor gezondheid. We richten onze ruimte zo in dat hij uitnodigt en uitdaagt tot gezond gedrag en ontmoeten. Vanuit Gewoon Samen Fit (zie sportbeleid) ondersteunen we verenigingen in thema's als veilig verenigingsklimaat, een rookvrije accommodatie en een gezonde keuze in de kantine.
- *Een sterk sociaal netwerk*
Vanuit de gemeente faciliteren we daarom netwerkmomenten met onze professionals. Op inhoud organiseren we deze momenten zoveel mogelijk gezamenlijk. In het verleden zijn de netwerklunches hier een goed voorbeeld van geweest Maar ook met partners in de verschillende leefdomeinen, denk aan jongerenwerk, sportverenigingen en jeugdgezondheidszorg. Deze samenwerking is een complexe opgave. Er moeten structurele verbindingen gelegd worden tussen maatschappelijke voorzieningen en organisaties in het sociaal domein.
- *Talentontwikkeling*
Als gemeente willen we dat iedereen, jong en oud, binnen de gemeenschap een kans krijgt om zich te ontwikkelen. Bijvoorbeeld door het subsidiëren van jongerenverenigingen zoals scouting en sportclubs. Maar ook door middel van het aanbieden van cultuur en sport op school en het voortzetten van de talententoe

4.3.5 Samen Fit: sport en bewegen in Beesel 2019-2022 en Sportakkoord 2023-2026

Met dit beleid wil de gemeente een bijdrage leveren een gezonde en levendige samenleving. Dat is ook de doelstelling. Met dit sportbeleid wordt een bijgedragen geleverd aan een aantal punten uit Blij in Beesel; beleven, bedrijvig, saamhorigheid, jong en dorps. Wat betreft de samenwerking tussen verenigingen, sportaanbieders en de gemeente staan in dit beleid een aantal activiteiten benoemd. Zo wordt er met het sportakkoord vormgegeven aan een periodiek overlegstructuur tussen de gemeente, sportverenigingen en partners.

Om de samenleving te betrekken is een inspiratieavond sport georganiseerd. Daarbij is stilgestaan bij de contouren van het sportbeleid en zijn ideeën ontvangen om mensen in beweging te krijgen of te houden. Deze ideeën zijn volgens het raadsvoorstel toegevoegd aan het sportbeleid.

Bij thema 5 Samen met verenigingen en sportaanbieders staan de volgende doelen resultaten en activiteiten benoemd:

- Sportverenigingen zijn bekend met de verenigingsondersteuner, de coach Veilig Verenigingsklimaat, de sportconsulent, het Jeugdfonds Sport, de consulent 'Iedereen Kan Sporten' en onze subsidieregelingen.
- Periodiek komen vertrouwenscontactpersonen van verenigingen samen voor kennisdeling en vraaggerichte ondersteuning.
- Vertrouwenscontactpersonen van verenigingen, gezinscoach, het preventieteam en het team van aandachtsfunctionarissen vroeg-signalering (in kader van huiselijk geweld en kindermishandeling) zijn met elkaar verbonden en weten elkaar te vinden. Verenigingen voldoen aan de voorwaarden voor een veilig verenigingsklimaat: het melden van 'misstanden' is laagdrempelig en zichtbaar georganiseerd.
- Initiatieven die bijdragen aan de thema's uit deze sportnota kunnen rekenen op een passende vorm van ondersteuning in termen van geld (subsidies) of andere faciliteiten.

Verenigingen spelen een rol op de volgende gebieden:

- Mogelijkheden aanbieden voor sport aan inwoners uit de gemeente;
- Hiermee de gezondheid en ontmoeting te bevorderen en kansen te bieden om talenten te ontdekken en te ontwikkelen;
- Sport niet alleen aan te bieden als doel maar ook als middel om bijvoorbeeld deel te nemen aan de samenleving;
- In te spelen op ontwikkelingen en vraag uit de samenleving;
- Samen te werken met andere sport/maatschappelijke partners;
- Bijdragen aan de motorische ontwikkeling van inwoners.

Verenigingen zijn betrokken bij de totstandkoming van dit beleid.

In 2023 is dit beleid geactualiseerd. Het sportbeleid maakt een doorontwikkeling. De samenwerking tussen verenigingen wordt in deze actualisatie gestimuleerd door de inzet van een professional en het benutten van schaalvoordelen. Ook wordt het betrekken van de oudere doelgroepen benoemd. Er wordt ingezet op het passen betrekken van deze doelgroep bij het verenigingsleven. Specifiek worden ook de verenigingen genoemd in de kern Beesel, hoe kunnen zij in de toekomst samenwerken. Tenslotte zet de sportpartners in op het vergroten van de zichtbaarheid van de verenigingen en hun sportaanbod.

4.3.6 Cultuurnota 2023-2026

In de cultuurnota 2023 – 2026 wordt beschreven welke kansen en uitdagingen er zijn op cultuurvlak binnen de gemeente Beesel. Er wordt aangegeven dat we groot belang hechten aan cultuur; 'het is als het cement van de Beeselse gemeenschap. Het geeft binding, saamhorigheid en levendigheid binnen onze kernen'. Mede door de vele activiteiten die georganiseerd worden en de verenigingen die actief zijn. Deze koesteren en omarmen we. Cultuur heeft op diverse gebieden positieve raakvlakken met bijvoorbeeld gezondheid.

Er wordt duidelijk aangegeven wat het beleid beoogt te bereiken. Cultuur is voor iedereen bereikbaar en zichtbaar voor iedereen. De geformuleerde beleidsdoelen zijn:

- Verenigingen en andere organisaties in Beesel bieden inwoners activiteiten aan die interessant en uitdagend zijn aansluiten bij de behoefte van de inwoners en toeristen.

- Cultuur moet voor iedereen (financieel) toegankelijk, aanspreekbaar en zichtbaar zijn

De rol van de gemeente Beesel wordt als volgt omschreven:

- Het (financieel) faciliteren van organisaties en verenigingen die de stevige basis van het culturele leven zijn.
- Inzetten om inwoners die nog niet bereikt zijn op allerlei mogelijke manieren te ‘verleiden’ om deel te nemen aan cultuur.
- Samenwerken met andere culturele partners maar ook met bijvoorbeeld de welzijnssector. Een voorbeeld is de bibliotheek. Deze heeft een steeds belangrijker rol binnen ons sociaal domein zoals het vergroten van zelfredzaamheid en participatie van inwoners die niet over voldoende vaardigheden beschikken om goed te kunnen meekomen in de maatschappij of die een leesbeperking hebben.

4.3.7 Resumé beleid

Resumerend constateren wij dat – in weerwil van het belang van de rol die aan verenigingen wordt toegedicht- het stimuleren of behouden van verenigingen een zeer bescheiden plaats inneemt in het lokaal beleid. Weliswaar zijn er binnen de programmabegroting middelen voorzien ter ondersteuning van verenigingen, we stellen echter vast dat dit de aanwending van (Brede) SPUK-middelen betreft waarmee een verenigingsondersteuner, buurtsportcoaches, vakleerkrachten bewegingsonderwijs en een muziekcoach wordt gefinancierd.³ Verder staan er in de begroting ook middelen voor subsidies die te maken hebben met het bevorderen van vitale verenigingen: investeringssubsidies, subsidies voor legeskosten, subsidies voor ozb-compensatie en energiecompensatie. Aanvullend heeft gemeente Beesel ook leningen verstrekt aan verenigingen.

Deze verenigingsondersteuner introduceert daarbij ook thema’s vanuit gemeentelijk beleid bij de verenigingen (bijvoorbeeld rookvrij, gezonde kantine en een Veilig Verenigingsklimaat) en raadsuitspraken zoals de motie 'Pensioengerechtigden en vrijwilligerswerk'. Kortom, beleidsmatig worden verenigingen door de gemeente ‘ingezet’ om gemeentelijke doelen te bereiken. Het doel is tweeledig: het faciliteren en in stand houden van verenigingen (de vereniging als doel) én het streven naar gemeenschappelijke doelen samen met de verenigingen (vereniging als instrument). Echter, uit de analyse van de, door de organisatie aangeleverde stukken, blijkt dat er een zwaar accent ligt op de verenigingen als instrument.

4.4 Operationalisering van het beleid

Het beschreven beleid is veelal geoperationaliseerd via subsidieregelingen of uitvoeringsregelingen. Een subsidieregeling en een uitvoeringsregeling zijn beide beleidsinstrumenten die door een overheid worden gebruikt, maar ze verschillen in hun specifieke doelen en toepassingen:

Een subsidieregeling is een set regels en voorwaarden die bepalen hoe subsidies worden toegekend en gebruikt. Deze richt zich op het verstrekken van financiële steun aan individuen, bedrijven of organisaties om specifieke activiteiten uit te voeren of doelstellingen te bereiken die door de overheid worden ondersteund. Een uitvoeringsregeling is een set regels en procedures die bepalen hoe beleidsmaatregelen worden uitgevoerd. Deze richt zich meer op het operationele aspect van het

³ SPUK: specifieke, en dus aan specifieke inzet gebonden, uitkering van het Rijk. Programmabegroting 2024-2027, Brede ondersteuning verenigingen, pagina 18.

beleid, zoals de procedures voor het aanvragen en toekennen van subsidies, de rapportagevereisten, de controlemechanismen.

Onder bijlage 1 is de analyse van de subsidieverordeningen en –regelingen van gemeente Beesel opgenomen. Op basis hiervan vallen de volgende zaken op:

- Het instrument subsidieregeling is geborgd in de algemene subsidieverordening. Dit is anders dan de uitvoeringsregeling. Deze wordt in de algemene subsidieverordening niet toegelicht. Ook valt op dat de term uitvoeringregeling en subsidieregeling (onbewust) door elkaar worden gebruikt. Zoals bijvoorbeeld in de subsidieregeling legeskosten omgevingsvergunning het besluit om de uitvoeringregel subsidiëren legeskosten omgevingsvergunning vast te stellen. Hierbij wordt verwezen naar dezelfde regeling waarbij het verschil tussen de uitvoeringregeling en de subsidieregeling niet direct duidelijk wordt. Subsidieregelingen vragen veelal om een inhoudelijke onderbouwen welke activiteiten er zijn ondernomen.
- Bij sommige subsidieregelingen is het vereist dat het lid woonachtig is binnen de gemeentegrenzen. Dit terwijl het bij andere subsidievormen niet staat benoemd en er niet altijd wordt toegelicht waarom dat een vereiste is. Anders is dit bij bijvoorbeeld de uitvoeringsregeling subsidie cultuurverenigingen. Hierbij staat toegelicht waarom het bovenstaande voor de heemkundevereniging geldt. Dit heeft ermee te maken dat de vereniging de gemeentegrens overstijgt. Hierbij acht het college het redelijk om het bedrag per lid te beperken tot het deel dat woonachtig is in de gemeente Beesel.
- Wat betreft de inhoud van de subsidieregelingen is het niet altijd duidelijk op welke bedragen verenigingen aanspraak kunnen maken. Zo zijn er namelijk bij enkele subsidieregelingen geen bedragen genoemd. Dit terwijl bij de meeste de vaste bedragen nadrukkelijk gemeld zijn.
- Ook zijn er vastgestelde regelingen/kaders die verwijzen naar de ‘oude’ subsidieverordening (Kaders subsidiering muziekonderwijs gemeente Beesel 2014). Deze regelingen zijn nooit ingetrokken toen de voormalige verordening werd vervangen. Hiermee is er voor deze regelingen/kaders dan ook geen basis.
- Als laatste kan uit de analyse gesteld worden dat de regelingen voornamelijk gericht zijn op het realiseren van gemeentelijke doelstellingen waarbij het onvoldoende duidelijk is in welke mate de subsidieregeling bijdraagt aan de vitaliteit van verenigingen. In de verschillende subsidieregelingen staat wel het belang van de verenigingen kort benoemd. Onduidelijk is hoe dit zich door vertaald naar vastgesteld beleid. Dit is overigens wel een streven van de verenigingsondersteuner.

Ook in het rapport Probleemanalyse - Subsidiebeleid vrijwilligersorganisaties Gemeente Beesel (30 mei 2023) van vindsubsidies worden conclusies getrokken met betrekking tot de subsidieregelingen:

De gemeente Beesel heeft te weinig of geen doelstellingen geformeerd in haar subsidieregelingen. Het is niet voldoende duidelijk waar de subsidie voor bedoeld is.

Toelichting: Alle regelingen zijn zeer kort en bondig geformuleerd. Uit de regelingen blijkt niet voor welk doel de subsidie is. Ook zijn er geen voorwaarden bepaald. Nu wil dit probleem niet meteen zeggen dat iedere regeling moet worden ‘dichtgetimmerd’ met doelstellingen en voorwaarden, maar enige sturing is wel geadviseerd.

Op ieder thema zijn er vrijwilligersorganisaties die tegen een probleem aanlopen in de verdeling van de subsidiemiddelen. De verschillen in subsidiebedragen, over thema’s heen, zijn groot.

Toelichting: De bedragen die vrijwilligersorganisaties per lid kunnen krijgen lopen erg uiteen. Nu hoeft dit niet meteen een probleem te zijn, maar het valt wel op. Ook zien we verschillen in

vrijwilligersorganisaties die wel en niet voor accommodatiesubsidie in aanmerking komen om verschillende redenen. Een andere constatering is dat culturele vrijwilligersorganisaties vanuit verschillende invalshoeken subsidie ontvangen van de gemeente Beesel, meer dan andersoortige vrijwilligersorganisaties.

4.5 Organisatie

In het gesprek is naar voren gekomen dat verschillende functionarissen een rol spelen in relatie tot de verenigingen. Dit zijn:

- Cultuurmakelaars (totaal 1FTE). Op de webpagina hierover⁴ staat dat de cultuurmakelaars verenigingen een podium geven. Daarbij ondersteunen zijn verenigingen en verbinden ze met andere verenigingen, brengen jongeren in contact brengen met de lokale cultuur en geschiedenis en organiseren netwerkbijeenkomsten.
- Opbouwmedewerker Synthese (o.a. jongerenwerk). De gemeente Beesel heeft de uitvoering van het welzijnswerk tot 2023 belegd bij Synthese. Vanuit deze rol wordt ook de verbinding met verenigingen gelegd wanneer van toepassing
- Jongeren op gezond gewicht (JOGG) regisseur (0,5FTE) Deze functionaris draagt bij aan een omgeving waarin kinderen en jongeren wonen, leren en recreëren in een gezonde samenleving. Deze omgeving moet verleiden tot consumptie van gezonde voeding, tot meer bewegen en voldoende ontspanning en slaap.
- Buurtsportcoaches (2 functionarissen) hebben een breed takenpakket met werkzaamheden voor verenigingen, onderwijs, kinderopvang, gemeente en verenigingen. Zij ondersteunt verenigingen o.a. door het bieden van trainingen na school (op het moment dat verenigingen weinig kader.
- Buurtsportcoach COOL: Cool is een interventie voor mensen met overgewicht. Cool legt een verbinding met het lokale verenigingsleven.
- Buurtsportcoach valpreventie: deze functionaris werkt nauw samen met judoclub Reuver. De judoclub heeft een aanbod valpreventie en biedt mensen na de interventie de mogelijkheid te blijven bewegen. Dit levert de vereniging ook extra leden op.
- Huis v.d. Sport Limburg: de gemeente Beesel heeft een overeenkomst met Huis v.d. Sport. Deze organisatie kan gemeente en verenigingen ondersteunen bij vraagstukken
- Beleidsmedewerkers sport & gezondheid (2 functionarissen, 2 FTE) ontwikkelt en implementeert sportbeleid.
- Verenigingsondersteuner (0,5 FTE). Hier gaan we wat uitgebreider op in. De verenigingsondersteuner belast met het uitvoeren van een aantal taken. Enerzijds om verenigingen vraaggericht te ondersteunen bij bijvoorbeeld het vinden van vrijwilligers en het bereiken van nieuwe doelgroepen, anderzijds het laten landen van thema's vanuit gemeentelijk beleid zoals bijvoorbeeld de gezonde kantine en verduurzaming. De verenigingsondersteuner fungeert hier als wegwijzer voor verenigingen, maar is ook de verbindende schakel tussen inwoners die vrijwilligerswerk willen doen en verenigingen waarbij dat kan. De verenigingsondersteuner kan tevens landelijke middelen aanvragen voor ondersteuning van verenigingen, zoals service aanvragen bij NOC/NSF en Rabo clubsupport. Ook verbindt de verenigingsondersteuner lokale initiatieven met elkaar waarbij er ook aandacht is voor het aanjagen van nieuwe samenwerkingen. Onderdeel hiervan is bijvoorbeeld het benutten van kansen van gemeenschappelijk gebruik van ruimten.

⁴ <https://www.beesel.nl/inwoners/kunst-en-cultuur/cultuurmakelaars>

De gemeente heeft een Sociale Kaart, socialekaartbeesel.nl. Verenigingen kunnen hier informatie over hun vereniging plaatsen. De verenigingsondersteuner attendeert verenigingen op het gebruik van en actualiseren van de sociale kaart. Een onderdeel van de sociale kaart is de vrijwilligersvacaturebank. Verenigingen kunnen hier ook vacatures plaatsen.

De verenigingsondersteuner voorziet de verenigingen van informatie. Dat doet de ondersteuner door middel van maandelijkse nieuwsbrieven en het organiseren van een jaarlijkse markt waarbij verenigingen zich kunnen presenteren.

In de enquête is specifiek gevraagd of de verenigingsondersteuner bekend was bij de verenigingen. In totaal gaven 9 verenigingen aan dat zij bekend waren met de verenigingsondersteuner en hier ook al contact mee hadden gehad. De ervaringen waren allemaal positief. 10 Verenigingen gaven aan dat zij bekend waren met de verenigingsondersteuner of hiervan gehoord hadden, maar hadden er nog geen contact mee gehad. 3 Verenigingen gaven aan niet van de verenigingsondersteuner op de hoogte te zijn. Vanuit de Rijksoverheid is de Brede SPUK-regeling voor alle gemeenten beschikbaar gesteld voor sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en de sociale basis. De stip op de horizon is een gezonde generatie in 2040.

Deze functionarissen werken ook samen met als voorbeeld de talentoer. De buurtsportcoach, vakleerkracht, JOGG-regisseur en muziekcoach organiseren in de schoolvakanties op de maandag een talentoer. Kinderen kunnen dan kennismaken met het aanbod aan cultuur, bewegen, muziek in de gemeente Beesel. De talentoer biedt verenigingen de kans zich te presenteren.

- Vakleerkrachten bewegingsonderwijs Primair Onderwijs. Zij hebben een verbrede taak. Ze richten zich naast de gymlessen o.a. ook op de verbinding tussen school en sportvereniging. Zij bieden sportverenigingen de mogelijkheid kennismakingslessen aan te bieden onder schooltijd.

Op basis van het bovenstaande blijkt dat er een breed palet is van functionarissen die betrokken zijn bij verenigingen. Zij hebben allen specifieke aandachtsvelden. We hebben in het gesprek de indruk gekregen dat deze functionarissen met elkaar samenwerken en elkaar weten te vinden. Het kan echter wel zo zijn dat het hebben van een goed functionerend (intern)netwerk functionarissen moeilijk te doorgronden is voor buitenstaanders. Uit de enquête is gebleken dat de verenigingsondersteuner bij de verenigingen bekend is en voor de verenigingen een logische ingang is bij de gemeentelijke organisatie.

5. Uitvoering

5.1 Algemeen

Subsidieregelingen vragen veelal om een inhoudelijke onderbouwen welke activiteiten er zijn ontplooid. Uit de onderzochte verantwoordingen blijkt dat er vaak heel feitelijk wordt verantwoord wat betreft de begroting maar niet op de realisatie van de doelstellingen. In de vaststellingsbrief wordt aangegeven hoe het subsidiebedrag berekend wordt. Hierin wordt met betrekking tot de verantwoording van de subsidie voornamelijk naar een jaarrekening, overzicht van bezittingen en schulden, begroting en jaarverslag gevraagd. Dit wordt niet consequent toegepast. Bij andere verenigingen wordt een jaarlijkse aanvraag tot vaststelling gevraagd over de activiteiten die zijn verricht, met een inhoudelijk verslag en een financiële verantwoording. Dit onderscheid heeft te maken met de hoogte van het subsidiebedrag (zoals in de Algemene Subsidie Verordening is omschreven). Echter uit een steekproef is ook gebleken dat bij een aantal verenigingen er geen inhoudelijke jaarverslagen zijn aangeleverd. Dit terwijl zij wel boven de hiervoor geldende subsidiegrens vallen. Hierbij leverden zij enkel de financiële verantwoording aan.

5.2 Meetbare resultaten

Subsidieaanvragen en subsidieverantwoordingen vormen de formele communicatie tussen vereniging en de gemeente. Om te bepalen welke meetbare resultaten er zijn bereikt, zijn subsidieaanvragen, subsidieverantwoordingen en subsidievaststellingen bekeken van een aantal Beeselse verenigingen over de periode 2019 tot en met 2022. Deze gegevens zijn door de Gemeente verstrekt voor dit onderzoek.

Er is een selectie toegepast omdat we niet alle verenigingen in beeld kunnen brengen. Hierbij is rekening gehouden met een goede afspiegeling van alle verenigingen. De onderzochte verenigingen zijn als volgt:

- Harmonie Reuver is een philharmonisch muziekgezelschapen ontvangt subsidie onder de uitvoeringsregel subsidie cultuurverenigingen;
- Heemkunde vereniging Maas- en Swalmdal ontvangt subsidie onder de uitvoeringsregel subsidie cultuurverenigingen;
- Hercules '03 is een turnvereniging in Reuver en ontvangt subsidie op basis van de subsidieregeling sportverenigingen;
- Jong Nederland Reuver – Offenbeek ontvangt subsidie op basis van de Subsidieregeling jeugdverenigingen;
- Scouting Lambertus ontvangt subsidie onder de Subsidieregeling jeugdverenigingen;
- Sociëteit voor ouderen St. Jozef ontvangt subsidie op basis van de Subsidieregeling Ouderenverenigingen;
- Voetbalvereniging Bieslo ontvangt subsidie op basis van de subsidieregeling sportverenigingen;
- Vastelaovendvereniging Windbuujels ontvangt subsidie op basis van de uitvoeringsregel subsidie cultuurverenigingen.

Op basis van deze verenigingen vormen we een beeld van de vitaliteit van de Beeselse verenigingen.

Er zijn verschillende manieren om vitaliteit van verenigingen in kaart te brengen. Zoals eerder aangegeven is het Mulier instituut een toonaangevend onderzoeksinstituut in Nederland op het gebied van sociaalwetenschappelijk sportonderzoek. Zij baseren vitaliteit van (sport)verenigingen op basis van: (1) beleid, (2) kader, (3) leden, (4) financiën en (5) accommodatie. Hieronder bespreken we deze onderwerpen voor de geselecteerde verenigingen.

5.2.1 Beleid

Onder Beleid wordt volgens het Mulier instituut verstaan, dat er een beleidsstuk is waarin beschreven doelstellingen, beleidsambities, samenwerking met andere organisaties/verenigingen en ervaren knelpunten aan bod komen.

In de verantwoordingsdocumenten van de verenigingen hebben we vrijwel geen informatie gevonden om hier een uitspraak over te doen.

In de enquête is gevraagd naar de belangrijkste doelen van de vereniging. Hier is door iedereen een antwoord op gegeven. Verenigingen zijn hier dus wel mee bezig. Belangrijkste doelen worden met de volgende kernwoorden samengevat; het laten uitvoeren van een hobby, helpen van anderen, creëren van verbondenheid en maken van plezier, bijdrage aan cultuur, leren maar ook verduurzamen wordt genoemd.

Als grootste uitdagingen worden benoemd: ledenbehoud en vinden van vrijwilligers (en dus ook bestuursleden), verbondenheid en enthousiasmeren van iedereen, vergrijzing maar ook het gedrag van (jeugd)leden, huisvesting en betaalbaar houden van de activiteiten.

Verenigingen kijken ook naar de toekomst. Dit doen zij onder andere door het voeren van gesprekken met betrokkenen of het uitvoeren van een enquête, de vereniging actief profileren of actief benaderen van mogelijke leden, ontwikkelen van verenigingsgevoel maar ook het aanpassen en moderniseren van activiteiten of leveren van maatwerk, belonen of het organiseren van extra geld.

De verenigingen communiceren met de omgeving vooral via eigen leden, via nieuwsbrieven, sociale media en via Puik. Maar ook communiceren zij via een eigen website, een verenigingsapp of via het organiseren van activiteiten.

Overigens wordt er ook al samengewerkt tussen verschillende verenigingen. Dit gaat van samen overleggen en optrekken op onderwerpen (b.v. over accommodatie), gezamenlijke opleidingen of activiteiten organiseren, het uithelpen van verenigingen met bijvoorbeeld kennis of mensen bij activiteiten of het verhuren van accommodatie.

In de samenwerking met de Gemeente wordt aangegeven dat er behoefte is aan hulp bij het zoeken en vinden van leden en vrijwilligers, organiseren en stimuleren van contact tussen verenigingen, hulp bij het organiseren van grotere activiteiten maar ook duidelijk promotie van deze activiteiten (opmerking 'dat wisten we niet' horen verenigingen vaak) en ook promotie van de vereniging in de regio. Andere punten zijn concreter zoals faciliteren opslagruimtes of regelen reclameborden.

5.2.2 Kader

Onder kader wordt verstaan hoe het gaat met vrijwilligers binnen de vereniging, maar ook of hiervoor taakomschrijvingen zijn opgesteld en hoe gekwalificeerd de trainers zijn.

In de subsidieverantwoordingen komen vacatures voor vrijwilligers en bestuursfuncties vrijwel niet aan de orde. Met betrekking tot besturen kunnen we het volgende melden:

- In het jaarverslag van de Harmonie (2021) lezen we dat het bestuur bestaat uit 5 bestuursleden. Zij zijn nog steeds op zoek naar uitbreiding maar de concrete pogingen tot nu toe hebben nog niets opgeleverd. Zij kunnen momenteel prima uit de voeten, met dank aan een behoorlijk aantal goed functionerende commissies.
- In het jaarverslag (2021) van de Heemkunde vereniging lezen we dat tijdens de Algemene Ledenvergadering is besloten tot herbenoeming van 3 bestuursleden en 1 lid is afgetreden. Er is 1 toehoorder benoemd.
- Binnen het bestuur van Hercules '03 was er in 2022 een afmelding en een nieuwe aanmelding. Het bestuur bestond in 2022 uit 4 personen.
- Bij Jong Nederland werden in een uitgestelde jaarvergadering van 2021 3 bestuursleden herkozen in het bestuur. Het bestuur bestaat uit 9 leden.

- De scouting heeft in de verantwoording alleen jaarrekening verstrekt. Hierin wordt niets gemeld over bestuursleden.
- Evenals in 2020 bestond het bestuur van de Sociëteit voor ouderen St. Jozef in 2021, uit een voorzitter, secretaris, vicevoorzitter, penningmeester, ledenadministratie, 2e penningmeester, 2e secretaris, en coördinatie bezorgdienst en organisatie themamiddagen. Alle functies waren ingevuld.
- Bij aanvang van het seizoen 2021-2022 bestond het bestuur van VV Bieslo uit een Voorzitter, Penningmeester, Secretaris en 6 Algemeen bestuursleden.
- VV de Windjbuujels heeft in de verantwoording alleen jaarrekening verstrekt. Hierin wordt niets gemeld over bestuursleden.

Er worden in de stukken geen problemen gemeld wat betreft het bestuur

Een vraag in de enquête ging over het werven van bestuursleden. Een aantal verenigingen gaf aan dat dit op dit moment niet van toepassing was. Andere verenigingen gaven aan dat de zoektocht naar nieuwe bestuursleden voornamelijk gaat door te vragen, zowel persoonlijke benadering van mensen in eigen gelederen, als in eigen netwerk of bij activiteiten. Maar ook is er een vereniging die aangeeft een commissie hiervoor te hebben en een vereniging die aangeeft dit met de verenigingsondersteuner te bespreken.

Wat we op basis van de subsidieverantwoordingen over de periode 2019 – 2022 moeten vermelden is dat vanwege de Coronapandemie in deze periode het verenigingsleven helemaal tot stilstand kwam. In deze periode mochten geen activiteiten georganiseerd worden. Dit is ook duidelijk terug te vinden in de subsidieverantwoordingen. Zo meldt V.V. de Windjbuujels in de verantwoording over 2021-2022, 'In het seizoen 2021/2022 zijn tal van activiteiten en evenementen niet doorgegaan, net als in seizoen 2020/201 i.v.m. Covid'. De Sociëteit voor ouderen schrijft in het jaarverslag van 2021 'Evenals in 2020 konden verschillende geplande activiteiten niet doorgaan. Van de activiteiten MeerBewegen, computercursussen, biljarten kon af en toe gebruik gemaakt worden met alle restricties daaraan verbonden.'

We zien wel dat de activiteiten in 2022 weer overal worden gestart. Jong Nederland verwoordt het als volgt in haar jaarverslag 2021, 'net zoals in 2020 bepaalde de wereldwijde coronapandemie ook een groot gedeelte van onze activiteiten in het jaar 2021. In januari gold in Nederland nog altijd een harde lockdown en dat betekende ook dat er bij Jong Nederland geen activiteiten waren. In februari kon er weer worden gestart met groepdraaien, vanwege de maatregelen eerst nog in beperkte vorm. Enkele maanden later draaiden we weer redelijk normaal groep.' VV Bieslo meldt in haar verantwoording over 2021-2022: 'Gelukkig is het in het seizoen 2021-2022 weer gelukt om de competitie uit te spelen, ondanks dat het seizoen in de winterperiode weer tijdelijk werd stilgelegd door de Coronamaatregelen.' Ook speciale activiteiten vinden weer plaats. Zo meldt de heemkundevereniging in haar jaarverslag 2021 bijvoorbeeld 'met dank voor de genereuze schenking is de Diema locomotief, voorheen geplaatst op het terrein van BrickBurgers, in samenspraak met de gemeente Beesel herplaatst naar Oppe Brik. Er lag al een rails waarop de locomotief geplaatst kon worden en het is passend bij de historie van Offenbeek'.

Over de vitaliteit van de verenigingen kunnen we alleen maar stellen dat de indruk ontstaat dat er voldoende vrijwilligers zijn om de activiteiten van de verenigingen weer op te starten. We zien voornamelijk geen afname van de (voorgenomen) activiteiten in vergelijking met het begin van de bekeken periode (2019).

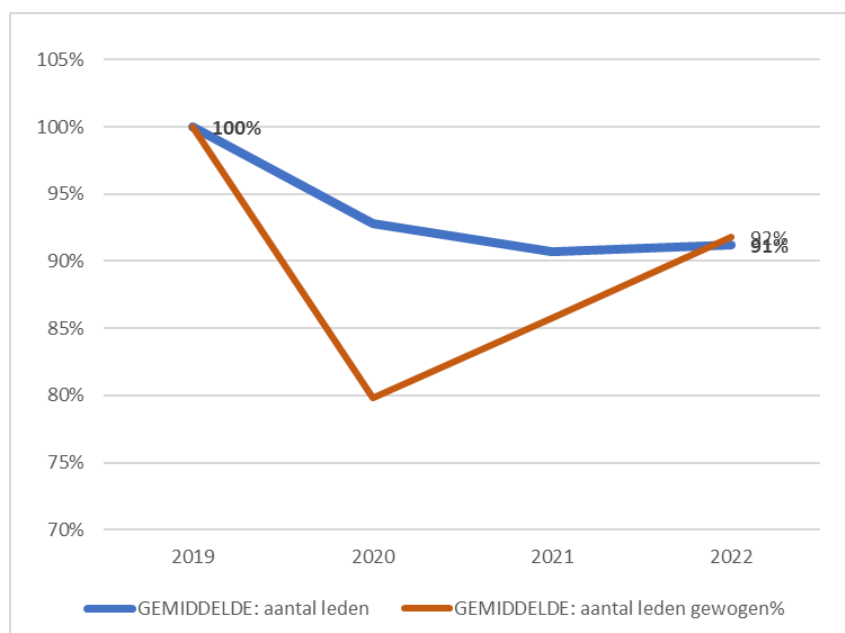
Als we kijken naar algemeen beschikbare informatie van de GGD in de gezondheidsmonitor, is een dip in het aantal vrijwilligers (18+ inwoners die vrijwilligerswerk doet) te zien in de Corona periode. Beesel scoort qua vrijwilligerswerk iets beter dan de andere gemeenten in de regio Noord-Limburg (27% versus 26% in 2022). Andere cijfers over participatie zijn voor de gemeente Beesel beperkt beschikbaar in de GGD-monitor.

Concreet meetbare resultaten zijn op dit onderwerp niet terug te vinden in de subsidieverantwoordingen.

In de Enquête is ook naar de ontwikkeling van kader gevraagd. Verenigingen geven aan dat er beperkte ondersteuning voor de ontwikkeling van bestuursleden is. Voor kader zijn opleidingen, cursussen (zowel zelf ontwikkeld of vanuit regionale of landelijke 'bonden), clinics enz. Beschikbaar.

5.2.3 Leden

Wat betreft leden wordt gekeken naar de personen die van het aanbod van verenigingen gebruikmaken. Het verloop van het ledenaantal zien wij als belangrijke graadmeter voor de vitaliteit van de vereniging. Op basis van de beschikbare cijfers over de periode 2019 – 2022 valt het volgende op:

Ten opzichte van het referentie jaar 2019 (=100%) is het aantal leden gemiddeld per vereniging met 9% gezakt naar 91%. De daling varieerde erg tussen de verenigingen. De Harmonie geeft in haar jaarverslag 2021 bijvoorbeeld aan dat de afname van spelende leden een van de grootste uitdagingen is voor de vereniging. Daarentegen meldt Hercules '03 in haar jaarverslag van 2022 "Gedurende het jaar 2022 zagen we het ledenaantal licht stijgen. Met name 'ouder en kind' nam in stijgende lijn toe. Mede door de inzet van de buurtsportcoach die clinics organiseerde bij de bibliotheek in Reuver."

Een gewogen gemiddelde (dus rekening houdend met de grootte van de verenigingen) komt uit op een 8% daling per vereniging. Over de periode 2019 – 2022 zien we dus een duidelijke afname van het aantal leden. De grote 'dip' in 2020 zal waarschijnlijk met het aantal opzeggingen in Corona tijd te maken hebben, maar is niet verder onderzocht. Op basis van de beschikbare cijfers is geen uitspraak te doen of de ledenaantallen in de toekomst weer gelijk zullen worden aan de periode voor Corona.

Uit gegevens van de GGD, gezondheidsmonitor blijkt dat in de gemeente Beesel een iets groter aantal inwoners (18+) lid is van een vereniging dan gemiddeld in Noord-Limburg (2020 68 % vs. 66%). Als we kijken naar kinderen tussen 13 en 16 jaar sport er in Beesel 80% wekelijks bij een

sportvereniging versus 79% gemiddeld voor Noord-Limburg. In 2019 was dit overigens juist omgekeerd met 77% voor Beesel versus 79% voor Noord-Limburg.

We zien een duidelijk teruggang van het aantal leden in de onderzochte periode, maar ten opzichte van het gemiddelde van Noord-Limburg lijkt de gemeente Beesel het goed te doen.

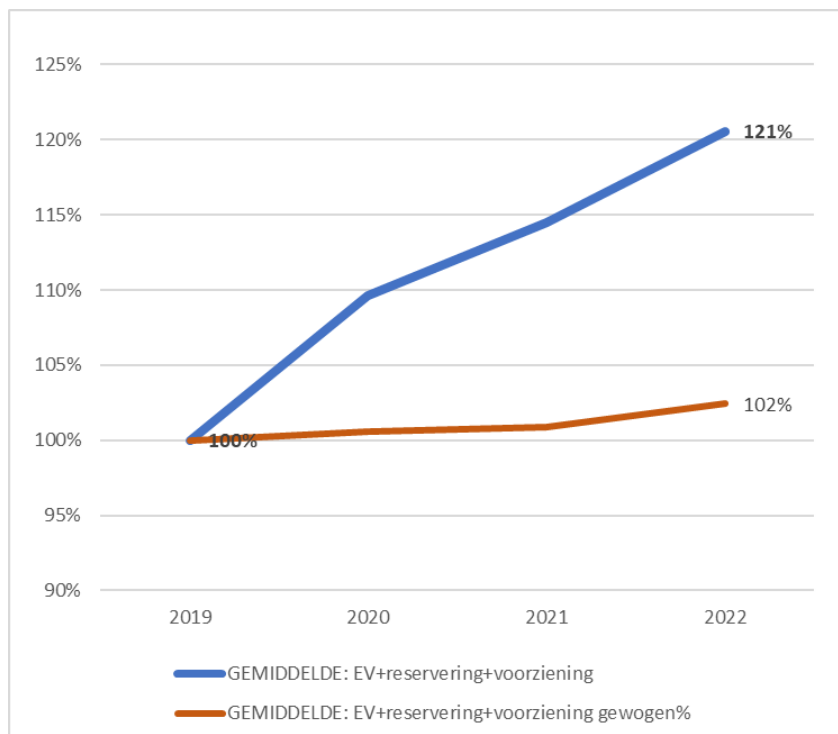
Van het aantal leden is een groot gedeelte een actief lid. Zo melden de verenigingen in de enquête. Om leden, maar ook kader, meer bij de vereniging te betrekken, worden volgens de enquête jaarlijkse activiteiten en beloningen (lagere bijdrage) geregeld voor vrijwilligers. Algemeen worden ook leuke activiteiten georganiseerd voor leden, maar ook activiteiten buiten het verenigingsdoel zoals barbecues of uitstapjes. Daarnaast wordt genoemd dat het blijven informeren wat er in de vereniging gebeurt belangrijk is.

5.2.4 Financiën

Voor de financiën hebben we het eigen vermogen van de vereniging en de mogelijkheid om voldoende inkomsten te genereren in beeld gebracht.

Het verloop van het eigen vermogen van de vereniging, inclusief de stand van de reserveringen en voorzieningen

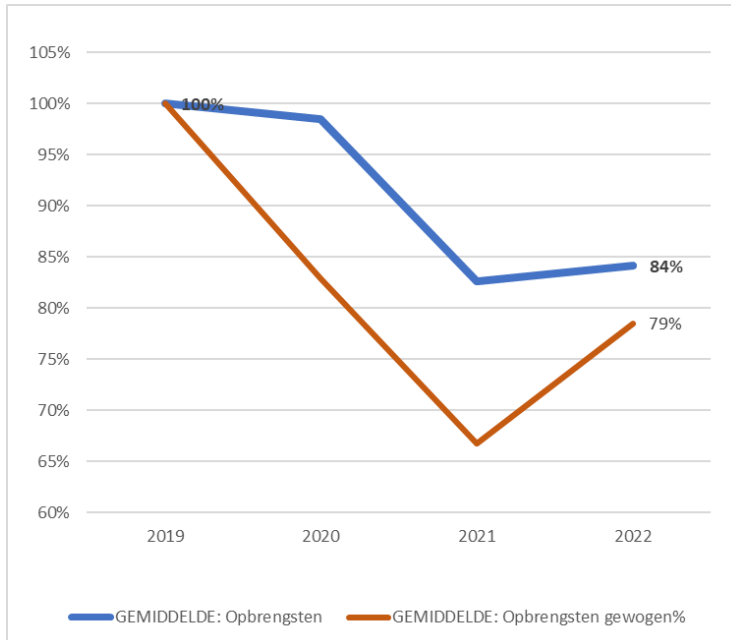
Het eigen vermogen geeft mede aan hoe financieel gezond een vereniging is. Het eigen vermogen geeft aan hoe de vereniging in de toekomst aan haar verplichtingen kan voldoen, of zij nog investeringen kan doen of (extra) activiteiten kan organiseren. Omdat reserveringen en voorzieningen een belangrijke invloed op het eigen vermogen en de financiële staat van de vereniging kunnen hebben, hebben we gekeken naar het eigen vermogen inclusief de reserveringen en voorzieningen.

Ten opzichte van het referentie jaar 2019 (= 100%) is het eigen vermogen van de verenigingen gestegen. De reserveringen en voorzieningen zijn nog iets harder gestegen dan het eigen vermogen. Ook hier zien we verenigingen die ongeveer gelijk blijven, maar bij de meeste verenigingen stijgt het eigen vermogen inclusief reserveringen en voorzieningen. De verenigingen zijn financieel dus een

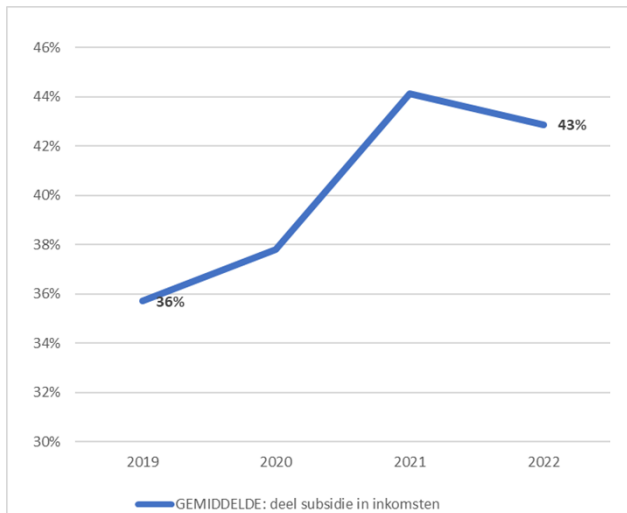
stuk weerbaarder geworden. De vermogenspositie van verenigingen is in 2022 ongeveer vergelijkbaar met 2019.

De vitaliteit van de verenigingen wordt ook in beeld gebracht door het vermogen om inkomsten te voorzien. Daarom kijken we naar de totale inkomsten van de verenigingen, inclusief contributies, subsidies en overige inkomsten.

Ook voor de inkomsten (of opbrengsten) geldt dat dit per vereniging sterk verschilt. De contributie inkomsten zijn na een flinke dip in 2021 in 2022 weer gestegen, maar nog steeds onder het niveau van 2019. Dit is consistent met de vermindering van het ledenaantal. De overige inkomsten zijn ook gedaald. Dit is met name te zien bij verenigingen die speciale activiteiten organiseren om inkomsten te krijgen. De Harmonie meldt bijvoorbeeld in haar jaarverslag 2021 “Helaas zijn er ook in 2021 weinig hoogtepunten te noemen. Concerten hebben niet plaats gevonden en diverse activiteiten zoals de oud ijzer actie, de vastelaovend, Koningsdag, de communie en St. Maarten zijn niet doorgegaan of wij hebben er geen bijdrage aan kunnen leveren.” Doordat deze in Coronatijd niet door konden gaan, blijven de overige inkomsten sterk achter met eerdere jaren en ook met het referentiejaar 2019.

De inkomsten van de verenigingen zijn in deze periode flink gedaald, met gemiddeld 20%. De subsidie van de gemeente is in absolute en relatieve zin bij de verenigingen gestegen. Hierbij wordt wel opgemerkt dat er 2 incidentele subsidies verstrekt zijn die de bijdrage beïnvloeden. De bijdrage van de subsidie in de totale inkomsten is gestegen van 36% in het referentiejaar 2019 naar 43% in 2022.

De relatieve subsidie inkomsten van de gemeente zijn gestegen. Hierbij moet wel opgemerkt worden dat de gemeente Beesel bij de subsidievaststelling de terugloop in leden, trainerskosten en of huisvestingskosten heeft herkend. Hierdoor valt de subsidie voor de nieuwe periode voor sommige verenigingen (fors) lager uit. In de vaststellingsbrieven van de subsidie over de afgelopen jaren lezen we bijvoorbeeld: “De gemeente vindt het belangrijk dat verenigingen tijd krijgen om hierop te anticiperen en willen de nieuwe bedragen (op basis van het lagere ledenaantal) daarom geleidelijk invoeren. Bij de subsidievaststelling is een hoger bedrag toegekend dan verwacht mocht worden op basis van de lagere ledenaantallen.” In de programmarekening 2022 van Beesel is dit ook verwoord: “De herijking van het subsidiebeleid voor verenigingen (ook de culturele verenigingen) is doorgeschoven naar 2023. Reden hiervoor is dat we subsidies willen afleiden van beleid en de besluitvorming van de beleidsnota’s sport, cultuur, gezondheid-Wmo en lokaal jeugdbeleid in de eerste helft van 2023 plaatsvindt. “

In de enquête is ook naar de financiële gezondheid van de verenigingen gevraagd. De meeste verenigingen geven aan dat ze er gezond en stabiel voorstaan. Wel geven enkele verenigingen aan dat dit ook flinke inspanningen heeft gevergd. 1 Vereniging geeft aan dat zijn duidelijk aan het interen zijn op hun vermogen en 1 vereniging geeft aan dat het duidelijk slechter gaat. De grootste uitdagingen en kansen aan de inkomstenkant worden de contributies (dus ledenaantallen) genoemd, de sponsorinkomsten maar ook het verkrijgen van subsidies en de mogelijkheid om (grote) activiteiten en wedstrijden te organiseren. Uitdagingen aan de kostenkant worden de stijging van de reguliere kosten genoemd, de onverwachte (grote) kosten maar ook de kosten van verduurzaming.

5.2.5 Accommodatie

Het is voor verenigingen belangrijk om over voldoende en kwalitatief goede ruimte te beschikken om activiteiten te kunnen ontplooiën. In dit hoofdstuk wordt naar het accommodatiebezit gekeken, te weten: het huren van accommodatie(s) van de gemeente, de tevredenheid over gemeentelijke accommodaties en het aandeel van de huurkosten in de totale begroting. Daarnaast hebben een aantal verenigingen een eigen accommodatie.

Dit laatste lijkt op basis van de gegevens iets te zijn gestegen in de onderzochte periode. Inhoudelijk halen we de volgende punten uit de verantwoording: Hercules '03 meldt dat de vereniging wil doorpakken met het verbeteren en verduurzamen. Per 2021 is Hercules '03 in overleg met SBBB over het verbeteren van de luchtkwaliteit en de mogelijkheid om te kunnen verwarmen en te koelen. Uiteindelijk is de unit in de eerste helft van 2023 op het dak van de 1/3 turnhal geplaatst. Jong Nederland meldt in haar verantwoording 2022 over de huurkosten “De huurverhoging heeft in goed overleg met de beheerder (stichting 't Anker) plaatsgevonden. We hebben een aantal jaren geen

huurverhogingen gehad, terwijl de kosten (waaronder energie) voor de verhuurder wel toegenomen zijn." En VV Bieslo meldt in haar verantwoording 2021-2022 "Na 2 jaar van minimaal gebruik van ons sportpark waren apparaten aan vervangen toe en dit is door de commissie accommodatie en materialen beheer goed opgepakt."

Verenigingen lijken bewust bezig te zijn met hun accommodatie, maar concrete gegevens zijn beperkt beschikbaar voor het onderzoek.

In de programmarekening gemeente Beesel 2022 staat Verduurzaming: "Een aantal verenigingen is aan de slag gegaan met verdere verduurzaming van de accommodatie, het betreft onder andere v.v. Reuver (led in het gebouw, bewegingssensoren en warmtepomp) en TC Bronshout (Led en "van het gas").

Van de respondenten uit de enquête geven 11 verenigingen aan dat zij over een accommodatie beschikken voor de vereniging. 9 Hiervan geven aan dat de accommodatie voldoet aan de verwachtingen. 1 Vereniging geeft aan dat het beter zou kunnen en 1 geeft aan dat de accommodatie niet meer voldoende is voor de behoefte en benodigdheden.

Als mogelijke verbeteringen wordt onder andere verduurzaming genomen, maar ook "De kantine en het terras mogen een 'facelift' krijgen" en "Uitbreiden met een opslagruimte". 1 Vereniging meldt dat het met meerdere verenigingen 'allemaal onder een dak' te zitten een verbetering zou zijn.

5.3 Resumé Meetbare resultaten

Op basis van de analyse van een aantal verenigingen die een weerspiegeling is van alle verenigingen in Beesel, komt op basis van de subsidieverantwoordingen naar voren dat er concreet meetbare resultaten beschikbaar zijn. Dit is voornamelijk op ledenaantal en financiën. Andere onderwerpen die de vitaliteit van de vereniging weergeven, zoals beleid, kader en accommodatie kunnen niet worden onderbouwd met concreet meetbare gegevens uit de subsidieverantwoordingen maar kunnen deels wel kwalitatief worden beoordeeld.

6. Monitoring, hoe wordt er gemeten

Zoals in de analyse van het beleid naar voren is gekomen, hebben we in de verschillende beleidsdocumenten geen specifiek onderdeel ‘stimuleren van de vitaliteit’ van verenigingen aangetroffen. Beschreven wordt waar aanknopingspunten in het beleid en de uitvoering zijn te herkennen.

Kadernota sociaal domein

Verenigingen spelen een rol in het zogenaamde ‘tandwiel sociale leefomgeving’. Deelname aan een vereniging is daar echter niet opgenomen als een indicator. In de tekst bij dit wiel wordt de rol van verenigingen hier wel bij aangehaald. Bij het onderdeel sociale leefomgeving worden de monitor veilig thuis, de gezondheidsmonitor volwassenen en ouderen van de GGD aangehaald en de gezondheidsmonitor jeugd GGD.

Maatschappelijke participatie wordt genoemd als een van de indicatoren voor zelfredzaamheid. In de GGD-monitor volwassenen en jeugd wordt deze indicator onder andere gemeten aan de hand van het percentage inwoners dat lid is van een vereniging.

Beleidsnota Gezondheid-Wmo 2023-2026

Ook in deze beleidsnota staan dezelfde beleidsdoelen/knoppen centraal. De effecten op de beleidsdoelen/knoppen (veerkracht, verbeterde leefstijl mentale- en lichamelijke gezondheid, sociale- en fysieke leefomgeving) worden één keer per vier jaar inzichtelijk met de gezondheidsmonitor Volwassenen en Ouderen. In 2027 zal de eerste rapportage worden aangeboden. Deelname aan verenigingen staan daar specifiek benoemd.

Jaarlijks in het eerste kwartaal wordt de gemeenteraad geïnformeerd aan de hand van een factsheet over de resultaten van het uitvoeringsprogramma van het afgelopen jaar en het uitvoeringsprogramma van het komende jaar.

Lokaal jeugdbeleid 2023-2026

In het lokaal jeugdbeleid wordt ook via het tandwiel sociale- en fysieke leefomgeving bijgedragen aan verenigingen. Opvallend is dat in het raadsvoorstel en de nota het volgende staat:

Effecten zijn niet altijd in cijfers uit te drukken. Hoe meet je bijvoorbeeld ‘samenwerkingsrust’? Naast het tellen van cijfers vinden we het daarom evenzo belangrijk om het verhaal achter de cijfers te vertellen. Ook niet alle overtuigingen zijn meetbaar in harde feiten en cijfers. Graag gaan we in gesprek met (maatschappelijke) partners, bewoners en de raad om verhalen en informatie op te halen en cijfers te duiden. We kiezen dus voor kwantitatieve en kwalitatieve evaluaties.

Dit is natuurlijk waar, maar betekent niet dat het nodig is om objectief en navolgbaar te verantwoorden. Hoe de (kwantitatieve en kwalitatieve) evaluaties worden uitgevoerd en hoe vaak dit gebeurt is niet beschreven. Dit is in die zin vrij ingevuld.

Bij het kopje “Wanneer doen we het goed” wordt geen directe link gelegd met verenigingen.

Sportbeleid/ sportakkoord 2023-2026

Het Sportbeleid/ sportakkoord lijkt het meeste op een uitvoeringsprogramma dat samen met partners wordt uitgevoerd. In die zin is het een coproductie met andere partners. In het raadsvoorstel is opgenomen hoe de monitoring plaats vindt. Dit vindt plaats via de jeugdmonitor die wordt weer afgenomen in 2023 en 2027. De volwassen/ouderenmonitor in 2024 en 2028.

Cultuurnota 2023-2026

De cultuurnota kent qua monitoring dezelfde passage als het lokale jeugdbeleid. Hiervoor geldt hetzelfde. Er worden enkel effecten beschreven en geen indicatoren (althans niet zo benoemd). We komen de volgende aan vereniging gerelateerde effecten tegen:

- I. We zien bij verenigingen en organisaties een toenemend aanbod aan activiteiten. Dit leiden we af aan de toename van het aantal aanvragen voor incidentele subsidies (projectsubsidies) en de nog op te stellen evenementenkalender die jaarlijks een groter aanbod bevat. Niet alleen het aantal activiteiten en evenementen stijgt. Ook wordt het aanbod breder en meer divers. Evenementen trekken een steeds groter en breder publiek.*
- II. Het aantal (jeugd)leden bij verenigingen laat geen forse daling zien en neemt zelfs (licht) toe.*
- III. We zien bij organisaties en verenigingen steeds meer mensen met een verschillende achtergrond. Allochtonen, tijdelijke seizoenarbeiders, voormalige vluchtelingen: allen nieuwe 'Nederlanders' die hun roots van oorsprong niet in Beesel hebben.*

Hiervoor geldt ook dat niet beschreven is hoe dit gebeurt en hoe vaak.

Op basis van het bovenstaande komt naar voren dat er in de nieuwe beleidsdocumenten veel aandacht is geschonken aan de monitoring. Er wordt geconstateerd dat dit lastig in te vullen is, omdat doelstellingen effecten moeilijk te operationaliseren zijn. Er wordt daarbij aangesloten bij landelijke of regionale monitors. Dit is begrijpelijk, immers deze data is vrij voor handen en kan worden vergeleken met andere gemeenten. Ook wordt aangegeven dat er andere kwantitatieve en kwalitatieve evaluaties plaatsvinden. Dit is echter niet altijd smart geoperationaliseerd. Er wordt niet beschreven op welke wijze en hoe vaak er wordt gemeten en hoe de raad daarin wordt meegenomen.

In de jaarrekening van de Gemeente wordt op een voornamelijk kwalitatieve wijze verantwoord welke activiteiten de gemeente heeft ondernomen en resultaten die behaald wat betreft verenigingen.

Al met al constateren we dat er in de monitoring niet wordt gestuurd op vitaliteit van verenigingen, weliswaar op onderdelen die hier zeker aan bijdragen maar niet in samenhang.

Op basis van wat in de beleidskaders staat aangegeven wordt de gemeenteraad frequent geïnformeerd over de voortgang. Dit hebben we echter in de praktijk nog niet kunnen meten omdat de beleidsdocumenten vrij recent zijn vastgesteld en er nog geen rapportages beschikbaar zijn.

Wij hebben op basis van de website <https://beesel.bestuurlijkeinformatie.nl> geen beeld kunnen vormen in hoeverre de uitvoering van de uitvoeringsregelingen en subsidieregelingen volgbaar is voor de gemeenteraad. Mogelijk gebeurt dit op een geaggregeerd niveau in de P&C documenten

Via de planning en control cyclus en de documenten wordt de gemeenteraad geïnformeerd over de activiteiten die plaatsvinden. Dit vindt plaats via de verschillende beleidsvelden. Er wordt niet in samenhang over de vitaliteit van de verenigingen gerapporteerd of verantwoord.

7. Resultaten

Op basis van de voorgaande analyse komen wij tot een volgende invulling van het opgestelde normenkader. Per norm wordt de score aangegeven met een toelichting.

Beoordeling Goed: + Voldoende: +/- Onvoldoende: - Geen oordeel: 0

Norm	Score	Toelichting
Beleid		
Er is sprake van vastgesteld beleid gericht op de versterking van de vitaliteit van verenigingen	+/-	We constateren dat er geen beleid an sich gericht is op de vitaliteit van deze verenigingen zodat ze ook in de toekomst deze rol kunnen vervullen. Het instrument vitaliteit is niet geoperationaliseerd. Verenigingen hebben een prominente plek in de verschillende beleidsvelden. Het behouden en stimuleren van vitale verenigingen is in het beleid echter geen doel op zichzelf, maar een middel om andere doelen te bereiken.
Verenigingen zijn betrokken (geweest) bij de formulering en vertaling van het beleid en hun inbreng is en wordt daarbij gebruikt	+/-	Verenigingen zijn betrokken bij de totstandkoming van beleid. Dit blijkt uit diverse stukken. Het is niet navolgbaar dat de inbreng ook is verwerkt in het beleid. De verenigingen krijgen een rol in de herijking van het subsidiebeleid.
Het beleid is uitgewerkt en geoperationaliseerd	+/-	Het beleid is geoperationaliseerd in verschillende regelingen. Deze zijn goed terug te leiden naar het beleid. Enkele algemene subsidieregelingen zijn niet te herleiden tot een specifiek beleidskader of beleidsnotities. Verenigingen vormen een belangrijk instrument voor beleidsrealisatie, maar er is geen beleid om dit 'instrument' optimaal te laten functioneren.
Uitvoering		
Er wordt, conform het vastgestelde beleid, uitvoering gegeven	-	Uit de steekproef blijkt dat er niet altijd wordt voldaan aan de vereisten van de subsidie(verordening), met name de inhoudelijke verantwoording ontbreekt. Ook in de vaststellingsbeschikkingen is de inhoudelijke verantwoording van (beleids)doelstellingen geen structureel onderdeel.
Er zijn instrumenten ontwikkeld en middelen beschikbaar gesteld	+/-	Er zijn diverse functionarissen actief op het veld van verenigingen. Het beeld ontstaat dat deze elkaar weten te vinden. De vraag is echter of verenigingen zelf het overzicht hebben. Hier zal ook de verenigingsondersteuner een belangrijke rol spelen. Er zijn voor verschillende beleidsvelden subsidieregelingen vastgesteld waarvan verenigingen gebruik kunnen maken wanneer zij de daarvoor noodzakelijke inspanning verrichten.

Norm	Score	Toelichting
De afgesproken resultaten worden behaald	+/-	Afgezien van ledenaantallen, financiële kengetallen en activiteiten is het onduidelijk in welke mate verenigingen meetbaar bijdragen aan de doelen op basis waarvan zij door de gemeente Beesel worden gesubsidieerd. Uit de enquête blijkt dat de Beeselse verenigingen aangeven gezond te zijn. Er zijn voldoende leden, er zijn nog voldoende kaderleden, men is tevreden over de accommodatie en financieel gaat het ook nog goed met de verenigingen. Natuurlijk zien zij wel uitdagingen in de toekomst en zijn ze hier ook mee bezig.
Monitoring		
Er is sprake van monitoring en deze wordt uitgevoerd op de afgesproken wijze	+	Er is sprake van monitoring, zij het beperkt op (vitaliteit) van verenigingen. Daarvoor worden regionale of landelijke data gebruikt. We constateren ook samenhang in de documenten qua monitoring. Er is ook kwalitatieve evaluatie aangekondigd, dit is echter niet SMART gemaakt. De beleidsdocumenten zijn onlangs vastgesteld waardoor we geen evaluatie/ monitoring hebben aangetroffen. In het gesprek is aangeven dat in 2025 wordt gemeten aan de hand van de indicatoren.
De raad wordt periodiek (op de afgesproken wijze) geïnformeerd en biedt de raad de mogelijkheid om de beleidsuitvoering te controleren	-/+	In het beleid is aangeven dat de raad periodiek wordt geïnformeerd. Wat betreft de aangehaalde beleidsdocumenten hebben we echter (nog) geen specifieke evaluatie/ monitoring aangetroffen.
Doeltreffendheid		
Het beleid van de gemeente Beesel draagt aantoonbaar bij aan de vitaliteit van de Beeselse verenigingen	+/-	De gemeente heeft in haar beleid aandacht voor verenigingen. Het is niet aantoonbaar dat dit ook bijdraagt aan de vitaliteit van verenigingen. Tegelijkertijd blijkt uit de enquête dat het nog niet zo slecht gaat met de verenigingen zelf.
Doelmatigheid		
Er is sprake van een redelijke verhouding' tussen de door gemeente Beesel ingezette middelen, de eigen bijdrage van leden en vrijwilligers en de behaalde resultaten'	+	Gegeven de omvang van het verenigingsleven en de zeer bescheiden bijdrage van de gemeente Beesel aan de specifieke ondersteuning daarvan kunnen we stellen dat de doelmatigheid van deze (door de gemeente Beesel ingezette) middelen hoog is.
Rechtmatigheid		
De regels zoals vastgelegd in regelgeving, beleidsregels en/of verordeningen worden correct toegepast	-	Verantwoordingsinformatie ontbreekt vaak daarom is dit moeilijk vast te stellen.

Al met al constateren we dat verenigingen een zeer belangrijke partner van de gemeente vormen voor het uitvoeren van beleid. Dit komt in alle beleidsdocumenten die zijn onderzocht naar voren. In het beleid wordt ook aangegeven dat verenigingen waar nodig worden ondersteund. We constateren dat verenigingen een belangrijk instrument zijn voor beleidsrealisatie, maar dat er geen beleid is om dit 'instrument' optimaal te laten functioneren. Een verenigingsondersteuner kan in de uitvoering hierbij wel een belangrijke rol spelen.

De sturing op /of zorg voor verenigingen is over de verschillende beleidsvelden en functionarissen verdeeld. Dit maakt het moeilijk navolgbaar voor de gemeenteraad, maar ook voor de eigen organisatie (bijvoorbeeld bij de uitvoering van beleid). Ook voor de verenigingen kan het onduidelijk zijn wanneer ze op steun van de gemeente kunnen rekenen en bij wie ze moeten zijn.

8. Conclusies

De onderzoeksvragen beantwoorden is conclusies trekken ten aanzien van de wijze waarop Beesel invulling geeft aan haar ambitie om verenigingsleven te stimuleren en vitaal te houden.

De hoofdvraag van ons onderzoek was *'Draagt het lokaal beleid bij aan de vitaliteit en toekomstbestendigheid van het Beeselse verenigingsleven?'*. Het antwoord op deze vraag is niet zo eenduidig.

Weliswaar kent de gemeente Beesel geen beleid dat specifiek is gericht op de stimulering en behoud van een vitaal verenigingsleven, anderzijds kennen veel beleidsdocumenten verwijzingen naar het belang van een vitaal verenigingsleven.

Verenigingen lijken te worden gezien als vanzelfsprekende partners die bijdragen aan een breed pallet gemeentelijke doelen. Dit kunnen sociale doelen zijn die voortkomen uit het kader sociaal domein of de Wmo, maar ook doelen die ontleend worden aan het sport- en cultuurbeleid. Dit is de grondslag op basis waarvan verenigingen bijdragen (in de vorm van subsidies) kunnen ontvangen. De enige specifieke in het gemeentelijk beleid opgenomen doelstelling betreft het aantal inwoners dat lid is van een vereniging. Vitale verenigingen lijken daarmee in de eerste plaats een middel in plaats van een doel. Hierbij moeten we opmerken dat de verenigingsondersteuner wel degelijk een rol heeft bij de uitvoering in het ondersteunen van de verenigingen.

Het is duidelijk dat de gemeente Beesel verenigingen betreft bij de formulering van haar beleid, hoewel de inbreng van verenigingen daarbij nogal kan wisselen. Bij zaken die verenigingen rechtstreeks aangaan (zoals bij het sport- en cultuurbeleid) is de betrokkenheid zeer groot. Bij zaken die wat verder weg liggen is deze onduidelijk of afwezig (kader sociaal domein). Onduidelijk is ook op welke wijze hun inbreng vervolgens in het beleid is verwerkt.

Beesel kent veel beleid waarin verenigingen een rol spelen, maar geen vastgesteld beleid (inclusief eventueel daarin opgenomen doelen, normen en streefwaarden), specifiek gericht op de versterking van de vitaliteit van verenigingen. Er is geen generiek 'verenigingsbeleid', terwijl verenigingen een dermate belangrijke rol vervullen voor de gemeentelijke doelstellingen.

De gemeente Beesel kent, afgezien van een aantal sectorale subsidies, een uit de Brede SPUK regeling, gefinancierde verenigingsondersteuner. De financiële gezondheid en weerbaarheid van de Beeselse verenigingen zijn gemiddeld genomen goed. Vrijwel alle verenigingen zijn de coronaperiode goed doorgekomen. Wel is er sprake van een gestaag dalend aantal leden, hetgeen in de toekomst naar verwachting zowel druk zal betekenen op de begrotingen van verenigingen als beschikbaar kader. Opvallend is dat wij in de verstrekte informatie nauwelijks documentatie hebben aangetroffen die duiden op beleid binnen verenigingen, nodig om in de toekomst aan deze uitdaging invulling te (kunnen) geven.

Afgezien van ledenaantallen, financiële kengetallen en activiteiten is het onduidelijk in welke mate verenigingen meetbaar bijdragen aan de doelen op basis waarvan zij door de gemeente Beesel worden gesubsidieerd. Het is voor de gemeenteraad nauwelijks navolgbaar hoe -in onderlinge samenhang- het lokaal beleid bijdraagt aan vitale en financieel gezonde verenigingen. Nu en in de toekomst. Daarmee is de doeltreffendheid van het verenigingsbeleid nauwelijks vast te stellen. Gegeven de omvang van het verenigingsleven en de zeer bescheiden bijdrage van de gemeente Beesel aan de specifieke ondersteuning daarvan kunnen we stellen dat de doelmatigheid van deze (door de gemeente Beesel ingezette) middelen hoog is.

Indien de gemeente Beesel de vitaliteit van haar verenigingen op termijn wil borgen is er meer aandacht nodig voor verenigingsondersteuning en voor de uitdagingen waarmee verenigingen nu en in de nabije toekomst te maken krijgen (zoals teruglopende belangstelling, vergrijzing, wet- en

regelgeving). Een aanbeveling zou kunnen zijn om dit nader te inventariseren en gezamenlijk met vertegenwoordigers van verenigingen te zoeken naar oplossingen.

9. Aanbevelingen

Beleid:

- Overweeg specifiek verenigingsbeleid op te stellen met aandacht voor de vitaliteit van verenigingen. Denk hierbij bijvoorbeeld aan vrijwilligersverzekeringen en -vergoedingen, verenigingsondersteuning en huisvesting.
- Bepaal als gemeente wat het beoogde effect is dat je wilt bereiken en welke activiteiten en resultaten daaraan kunnen bijdragen.

Uitvoering:

- Breng samenhang aan in de wijze waarop verschillende verenigingen worden ondersteund. Gebruik daarbij eenduidige termen en maak op een eenvoudige manier inzichtelijk waar verenigingen een beroep op kunnen doen en wat van hen wordt verwacht. Daarbij hoort ook het tijdig opschonen en op een juiste wijze onderling verwijzen naar de regelingen.
- Geef aandacht aan verenigingsondersteuning en voor de uitdagingen waarmee verenigingen nu en in de nabije toekomst te maken krijgen (zoals teruglopende belangstelling, vergrijzing, wet- en regelgeving). Inventariseer deze gezamenlijk met vertegenwoordigers van verenigingen in en zoek gezamenlijk naar oplossingen.

Monitoring:

- Maak de toekomstbestendigheid van de verenigingen onderdeel van de verantwoording, beschikking en gespreksvoering. Agendeer dit periodiek op de agenda van de raad.
- Bepaal op basis van een beperkt aantal kengetallen hoe u de vitaliteit van uw verenigingen wilt volgen, zoals het aandeel inwoners (per leeftijdscategorie) dat lid is van een vereniging of in verenigingsverband actief is.

Slot:

Voer bij de totstandkoming van beleid de discussie over de rol van de verenigingen en op welke wijze deze op een volwaardige wijze een plek hierin krijgen.

10. Bestuurlijke reactie

Aan de Rekenkamer gemeente Beesel

VERZONDEN 10 SEP. 2024

Reuver: 3 september 2024 verzenddatum:
zaaknummer: 381889
onderwerp: Bestuurlijke reactie aan de rekenkamer over het onderzoek 'Vitale verenigingen
doel of middel?'

Geachte Rekenkamer,

U heeft onderzoek gedaan naar de bijdrage van het lokaal beleid aan de vitaliteit en toekomstbestendigheid van het verenigingsleven in de gemeente Beesel. Wij hebben het onderzoeksrapport 'Vitale verenigingen doel of middel?' ontvangen ten behoeve van bestuurlijk wederhoor.

Reactie op de algemene conclusies

Wij danken u voor dit onderzoek en het onderzoeksrapport. Wij zijn verheugd dat u het belang dat wij hechten aan een vitaal verenigingsleven terugleest in onze beleidsdocumenten.

Uw conclusie dat wij verenigingen als vanzelfsprekende partners zien die bijdragen aan onze gemeentelijke doelen, zien wij als een compliment. Dit komt ook tot uiting in onze strategische visie Blij in Beesel. In het kader van 'gewoon samen doen' vinden we het belangrijk om continu in contact te staan met onze verenigingen en samen te werken aan (toekomstige) uitdagingen. Voor ons zijn verenigingen het cement van de samenleving.

Wij zijn van mening dat verenigingen met hun reguliere activiteiten bijdragen aan gemeentelijke doelstellingen en verstrekken daarom ook subsidie in het belang van vitale verenigingen. Aanvullend hebben we diverse regelingen en voorzieningen (o.a. investeringen, leges, compensatie OZB en vrijwilligersverzekering) die eveneens bijdragen aan het behoud van een levendig verenigingsleven in onze gemeente.

Reactie op de aanbevelingen

In het rapport doet u ook enkele aanbevelingen, waarvoor dank. Deze stellen ons in staat om de subsidiering en facilitering van de verenigingen in de gemeente Beesel nog beter af te stemmen op ons beleid en de behoefte van de verenigingen.

Kijk voor
actuele openingstijden
op onze website
www.beesel.nl

Raadhuisplein 1
5953 AL Reuver

Postbus 4750
5953 ZK Reuver

T 077 474 92 92
F 077 474 58 88

www.beesel.nl
info@beesel.nl

BNG 28.50.00.780
: NL50BNGH0285000780
BIC: BNGHNL2G
KvK nummer: 14130743

Onderstaand geven wij onze reactie op uw aanbevelingen.

Beleid

1. *Overweeg specifiek verenigingsbeleid op te stellen met aandacht voor de vitaliteit van verenigingen. Denk hierbij aan vrijwilligersverzekeringen en -vergoedingen, verenigingsondersteuning en huisvesting.*

Verenigingsbeleid maakt integraal onderdeel uit van onze beleidsnota's binnen het Sociaal Domein. Zo houden we rekening met de specifieke aard van verenigingen, zoals cultuur, sport, jeugd, maatschappelijk. Dat wil niet zeggen dat we verenigingen enkel zien als middel om onze doelen te bereiken. We hebben veel regelingen om verenigingen te faciliteren en te waarderen. Uw bevinding dat dit niet expliciet naar voren komt in de diverse beleidsnota's klopt. Bij de toekomstige herijking van deze beleidsstukken zullen we hier aandacht aan besteden. Tot die tijd zorgen we ervoor dat hetgeen we te bieden hebben voor verenigingen goed vindbaar is. De verenigingsondersteuner speelt hierin een belangrijke rol.

2. *Bepaal als gemeente wat het beoogd effect is dat je wilt bereiken en welke activiteiten en resultaten daaraan kunnen bijdragen.*

Ter voorbereiding op de herijking van het subsidiebeleid hebben we in 2023 een probleemanalyse uitgevoerd. Uit deze analyse hebben we geconcludeerd dat in de subsidieregelingen weinig tot geen doelstellingen en voorwaarden zijn opgenomen. We hebben het subsidiebeleid daarom herijkt op basis van onderstaande kaders:

- Verbeteren van grondslagen: er moeten deugdelijke grondslagen zijn voor de subsidies die de gemeente Beesel verstrekt.
- Opstellen van doelstellingen en nadere voorwaarden verbonden worden aan de subsidieregelingen, onder andere gelet op wederkerigheid.
- Nagaan of subsidies eerlijk verdeeld worden onder vrijwilligersorganisaties. Het moet voor de vrijwilligersorganisaties duidelijk zijn waarom ze welk subsidiebedrag ontvangen.
- Er moeten mogelijkheden zijn om na te gaan of de subsidie ook is besteed aan de activiteiten waarvoor de subsidie was bedoeld: kortom meer mogelijkheden tot verantwoording.
- Er moet een subsidieverordening zijn die werkbaar is voor vrijwilligersorganisaties maar ook de ambtelijke organisatie;

Op basis van deze kaders heeft de gemeenteraad in juli jl. de nieuwe Algemene subsidieverordening gemeente Beesel vastgesteld. In het derde kwartaal van dit jaar volgen de subsidieregelingen, waarin doelen en activiteiten waarvoor subsidie kan worden aangevraagd duidelijk worden beschreven.

Daarnaast hanteren we in de gemeente Beesel het uitgangspunt dat een vereniging ook een vereniging moet kunnen blijven.

Uitvoering

3. *Breng samenhang aan in de wijze waarop verschillende verenigingen worden ondersteund. Gebruik daarbij eenduidige termen en maak op een eenvoudige manier inzichtelijk waar verenigingen een beroep op kunnen doen en wat van hen wordt verwacht. Daarbij hoort ook het tijdig opschonen en op een juiste wijze onderling verwijzen naar de regelingen.*

Deze aanbevelingen nemen we direct mee in de herijking van het subsidiebeleid. In het derde kwartaal 2024 stellen we subsidieregelingen op, die hetzelfde zijn

opgebouwd en daardoor eenduidig zijn voor verenigingen. Na vaststelling van de nieuwe subsidieregelingen trekken we de oude subsidieregelingen in. Verenigingen gaven tijdens het participatietraject aan dat het subsidieproces niet duidelijk is. We verbeteren daarom de communicatie- en informatievoorzieningen rondom dit proces.

4. *Geef aandacht aan verenigingsondersteuning en voor de uitdagingen waarmee verenigingen nu en in de nabije toekomst te maken krijgen (zoals teruglopende belangstelling, vergrijzing, wet- en regelgeving. Inventariseer deze gezamenlijk met vertegenwoordigers van verenigingen en zoek gezamenlijk naar oplossingen.*

Wij realiseren ons dat de uitdagingen voor verenigingen groot zijn. Om hen hierin te ondersteunen hebben we een verenigingsondersteuner aangesteld. Deze heeft periodiek gesprekken met verenigingen en fungeert als vraagbaak. De uitvoeringsagenda van de verenigingsondersteuner wordt mede bepaald aan de hand van de input van verenigingen. Tijdens bijvoorbeeld de Sportakkoord-avonden bespreken we samen met sportverenigingen (toekomstige) uitdagingen en kijken hoe we hierin gezamenlijk kunnen optrekken.

Vanuit de algemene werkwijze in de gemeente Beesel – *het zijn van een gemeente in gemeenschap* – zetten we ook in algemene zin in om zo laagdrempelig mogelijk te werken. Bij subsidieaanvragen, vergunningsaanvragen (evenementen) en dergelijke denken wij altijd proactief mee en vanuit mogelijkheden.

Monitoring

5. *Maak de toekomstbestendigheid van verenigingen onderdeel van de verantwoording, beschikking en gespreksvoering. Agendeer dit periodiek op de agenda van de raad.*

In de nieuwe subsidieregelingen nemen we doelstellingen en voorwaarden op die ons meer inzicht geven in de toekomstbestendigheid van onze verenigingen. Als de subsidieverantwoording hier aanleiding tot geeft, gaan we hierover in gesprek met de vereniging.

We informeren de raad via de bestuursrapportages over subsidieverstrekingen. Hierin vermelden we afwijkingen ten opzichte van de subsidies die zijn begroot. Informatievoorziening op het niveau van de subsidieregelingen koppelen we aan de beleidscyclus. Daarnaast regelt de Wet open overheid (Woo) welke overheidsinformatie openbaar is. Overheidsorganisaties moeten informatie over wat zij doen en waarom uit zichzelf geven of als iemand daarom vraagt. Voor subsidies richten we hiervoor een subsidieregister in. Het streven is dat dit register op 1 januari 2025 operationeel is.

Bij de voortgang en evaluatie van de genoemde beleidsdocumenten Sociaal Domein breed heeft de toekomstbestendigheid van verenigingen ook onze aandacht. Dit delen we uiteraard ook met de gemeenteraad.

6. *Bepaal op basis van een beperkt aantal kengetallen hoe u de vitaliteit van uw verenigingen wilt volgen, zoals het aandeel inwoners (per leeftijdscategorie) dat lid is van een vereniging of in verenigingsverband actief is.*

Om inzicht te krijgen in de effecten van ons beleid maken we gebruik van de GGD-monitors voor jeugd en ouderen/volwassenen. Een van de indicatoren voor de beleidsknop 'Sociale leefomgeving' is het percentage inwoners dat lid is van een vereniging. Het is ons streven dat dit gelijk blijft of stijgt. Met De GGD-monitors krijgen we hier elke vier jaar inzicht in.

Wij realiseren ons dat dit slechts beperkt inzicht geeft in de vitaliteit van onze verenigingen. We nemen deze aanbeveling ter harte en gaan verder onderzoeken welke kengetallen ons helpen om de vitaliteit van verenigen te kunnen volgen, zonder daarbij de verenigingen te veel te belasten.

Tot slot

7. *Voer bij de totstandkoming van beleid de discussie over de rol van de verenigingen en op welke wijze deze op een volwaardige wijze een plek hierin krijgen.*

De beleidsnota's waarin een rol is weggelegd voor verenigingen zijn onder andere: Samen Fit Sportakkoord, Lokaal Jeugdbeleid en Gezondheid-Wmo, cultuur. Deze hebben een looptijd van 2023 tot en met 2026. Bij de herijking van deze nota's nemen we deze aanbeveling zeker mee.

Wij danken u voor de kwaliteitsimpuls die wij hiermee geven aan inhoud en proces voor de vitaliteit en toekomstbestendigheid onze verenigingen.

Met vriendelijke groet,
Burgemeester en wethouders van Beesel,

F.J.M. Nillesen,
secretaris

B.C.M. Vostermans,
burgemeester

11. Nawoord

Wij zijn verheugd dat het college zich herkent in onze conclusies en aanbevelingen. Vitaliteit van verenigingen is een voor Beesel belangrijk en actueel onderwerp, en het doet ons deugd te zien dat het college dit een warm hart toedraagt.

Tijdens dit onderzoek hebben we geprobeerd onze bevindingen zoveel mogelijk te laten aansluiten op het proces van de herijking van het subsidiebeleid. De verdere uitwerking daarvan zal in het derde kwartaal van dit jaar volgen, waarbij ook onze aanbevelingen worden meegenomen.

Tot slot willen we benadrukken dat dit een intensief onderzoek is geweest, en voor ons het eerste in deze nieuwe samenstelling. We danken de betrokken medewerkers van de gemeente Beesel voor hun waardevolle bijdrage en open houding in het delen en uitwisselen van informatie. Dankzij hun inzet hebben we gezamenlijk kunnen bijdragen aan een vitaal verenigingsleven in Beesel, nu en in de toekomst.

Bijlage 1: Subsidieverordeningen en -regelingen Gemeente Beesel

- a. Algemene subsidieverordening
 - a. Regelt het geven van subsidies door het college.
 - b. Geeft de mogelijkheid om subsidieregelingen vast te stellen.
 - a. Voor welke activiteiten en welke doelgroepen.
 - c. Het regelt de procedure die een aanvrager moet doorlopen om subsidie te ontvangen en daarnaast de verplichtingen die een aanvrager na moet komen. Denk hierbij bijvoorbeeld aan de verantwoording.
 - d. De verordening regelt ook de weigeringsgronden op basis waarvan een subsidie geweigerd of ingetrokken kan worden.
- b. Algemene regelingen
 - a. Subsidieregeling investeringssubsidies voor verenigingen
 - a. College is van mening dat het gewenst is verenigingen, die een eigen accommodatie of materialen hebben te ondersteunen.
 - b. Dit doet het college middels een investeringssubsidie van groter dan 10.000 euro. Dit voor de uitbreiding en of renovatie van een accommodatie, het toegankelijk maken van een accommodatie voor mensen met een beperking en de aanschaf van materialen uitgezonderd van muziekinstrumenten en kleding.
 - b. Subsidieregeling legeskosten omgevingsvergunning
 - a. College vindt het gewenst subsidie te verstrekken aan verenigingen die legeskosten moeten betalen voor de omgevingsvergunning.
 - b. Subsidie bedraagt 100% van de legeskosten.
 - c. Subsidieregeling legeskosten evenement vergunning
 - a. College vindt het gewenst is subsidie te verstrekken aan verenigingen die legeskosten moeten betalen voor de volgende vergunningen evenementvergunning, tijdelijk verkeersbesluit, sandwichborden, loterijvergunning.
 - b. De subsidie bedraagt 100% van de legeskosten.
 - d. Subsidieregeling compensatie OZB voor verenigingen met eigen accommodatie
 - a. Vrijwilligersorganisaties kunnen een (gedeeltelijke) vrijstelling ontvangen voor de onroerendezaakbelasting. Bedragen zijn afhankelijk van de situatie, er zijn dus geen vastgestelde vaste bedragen.
 - e. Subsidieregeling compensatie energielasten gemeente Beesel
 - a. Stichtingen die eigenaar of exploitant zijn van een pand in de gemeente Beesel én waarmee de gemeente een subsidierelatie heeft of waaraan de gemeente een exploitatiebijdrage verstrekt.
 - b. Verenigingen die eigenaar of exploitant zijn van of gebruik maken van een accommodatie in de gemeente Beesel en die volgens hun statuten activiteiten uitvoeren die aansluiten bij de beleidsdoelen van de gemeente op het gebied van sport, cultuur, jeugd, ouderen of muziek. De verenigingen hebben een bestuur dat uit vrijwilligers bestaat. Ze handelen niet commercieel en hebben geen winstoogmerk.
 - c. Andere verenigingen en stichtingen die zich als hoofdtak bezighouden met het uitbaten van winkels, religie, kinderopvang en/of onderwijs komen niet in aanmerking voor de regeling.
 - d. De compensatie bedraagt 100% van de stijging gemeten ten opzichte van 2 voorgaande jaren/het voorgaande jaar.

- f. Verordening stimuleringslening Duurzaamheidsmaatregelen accommodaties
- a. Verenigingen met een eigen accommodatie kunnen een aanvraag doen voor stimuleringslening om duurzaamheidsmaatregelen te treffen ten behoeve van hun accommodatie. Dit sluit aan bij de beleidsdoelen van het beperken van de energievraag dan wel een vermindering van CO2 uitstoot, het verhogen van een aandeel duurzame energiebronnen in de energievoorziening van de accommodatie van de aanvrager en als laatste het verhogen van de biodiversiteit op en direct rondom de accommodatie.
- c. Kadernota sociaal domein 2021
- Beleidsnota gezondheid – Wmo 2023-2026
 1. Subsidieregeling ouderenvereniging 13-12-2018 – (2019-2022)
 - College is van mening dat verenigingen belangrijk zijn en in stand gehouden moeten worden;
 - Voorwaarde Gedurende de periode van 4 jaar kunnen verenigingen wijzigingen van meer dan 10% in ledenaantallen of activiteitenkosten open ouderenwerk kenbaar maken.
 - Vast bedrag per lid €50,00 per lid
 - Een gezond en veilig verenigingsklimaat hebben;
 - Gericht op activiteiten, geen specifieke aandacht voor de vitaliteit van de verenigingen
 2. Subsidieregeling vrouwenvereniging 12-12-2019 - nu
 - College is van mening dat verenigingen belangrijk zijn en in stand gehouden moeten worden;
 - Gedurende de periode van 4 jaar kunnen verenigingen wijzigingen van meer dan 10% in ledenaantallen kenbaar maken. Indien dit het geval is, dient de organisatie een nieuwe aanvraag in en berekenen we de subsidie opnieuw.
 - € 12,00 per lid, woonachtig in de gemeente Beesel
 - Een gezond en veilig verenigingsklimaat hebben;
 - Gericht op activiteiten, geen specifieke aandacht voor de vitaliteit van de verenigingen
 - Lokaal jeugdbeleid 2023-2026
 3. Uitvoeringsregeling subsidiering jeugdverenigingen 01-11-2018- nu
 - College is van mening dat verenigingen belangrijk zijn en in stand gehouden moeten worden;
 - Gedurende de periode van 4 jaar kunnen verenigingen wijzigingen van meer dan 10% in ledenaantallen kenbaar maken. Indien dit het geval is, dient de organisatie een nieuwe aanvraag in en berekenen we de subsidie opnieuw.
 - Verenigingen met jeugdleden een vast basisbedrag ontvangen van € 860;
 - € 35,00 per lid.
 - 50% van de huisvestingskosten van de eigen accommodatie.
 - Gericht op activiteiten, geen specifieke aandacht voor de vitaliteit van de verenigingen
- d. Sportbeleid/sportakkoord 2023-2026
1. Subsidieregeling sportverenigingen 2020-2023
 - Gericht op activiteiten en uitkomsten daarvan. Los van de laagdrempelig- en toegankelijkheid geen aandacht voor de vitaliteit van de verenigingen.
 - Vast subsidiebedrag van €860;

- €3 per lid
- 20% van de leiderskosten
- 45% van de kosten van zaalhuur van de binnensportvereniging

e. Cultuurnota 2023-2026

1. Subsidieregeling cultuur, vastgesteld op 30-10-2017

- Het college vindt het belangrijk dat het culturele veld en onze inwoners actief betrokken zijn bij de uitvoering en deelname aan Kunst, Cultuur & Erfgoed in onze gemeente/gemeenschap.
- Aanvragers moeten aantonen hoe het project waarvoor ze subsidie aanvragen bijdraagt aan de vastgestelde doelstellingen.
- Regelt de hoogte van het subsidiebedrag en gaat verder in op processen tot vaststelling.

2. Subsidieregeling cultuurverenigingen, vastgesteld op 29-10-2018

- Het college vindt dat cultuurverenigingen in stand gehouden moeten worden. Daarnaast vindt het college het belangrijk dat cultuurverenigingen een gezond en veilig verenigingsklimaat hebben en daarbij laagdrempelig en toegankelijk zijn.
- Verenigingen krijgen 860,- vaste bijdrage
- Daarbij krijgen typen verenigingen en ander bedrag per lid.
 - Harmonieën en fanfares krijgen 82,00 euro per lid.
 - De Heemkundevereniging Maas- en Swalmdal krijgt 32 euro per lid dat woonachtig is in de gemeente Beesel.
 - Cultuurverenigingen ontvangen 32,00 euro per lid
- Daarnaast ontvangen zowel harmonieën en fanfares als de cultuurverenigingen 20% van de personeelskosten.